

Бугун одам савдоси дүнө ҳамжамиятини ташвишга солиб турган оғир муаммолардан бириди. Бундай нопок иш билан шуғулланувчи кимсалар одамларни алаб, уларни түрли йўллар билан хорижий давлатларга чиқариб юбориб ёки бирга олиб кетиб, ўз манфаатлари йўлида ишлатмоқдалар.

5 бет

Ота-онанинг фарзандларига қолдидраган энг яхши мерос чиройли хулқидир. Фарзанд ота-онасининг молу давлати билан баҳтили бўлмаслиги мумкин, аммо улардан яхши тарбия кўриб, гўзал одобларни ўрганса, ҳар ҷандай ҳолатда ҳам тўғри йўл тутиб, ўзини баҳтиёр ҳис қила олади.

8 бет

Huquq

1997-yil 27-avgustdan chiqsa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2015-yil 21-may, №20 (957)

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора- тадбирлари тўғрисида

Республика иқтисодиётида хусусий мулкнинг ўрни ва ролини тубдан ошириш, хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш йўлидаги тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, иқтисодиёта давлат иштирокини камайтириш, ялпи ички маҳсулотда хусусий мулк, жумладан, чёт эл капитали иштирокидаги улушини изчили ошириш мақсадида:

1. Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилиши таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар дастури иловага мувофиқ тасдиқлансин, унда куйидаги лар инобатга олинисин:

тадбиркорлик фаолиятига ноқонуний аралашиб ша тўс-
кинлик қилиш, хусусий мулкдорлар хукуқларини бузгани-
лик учун давлат, хукуқни мухофаза қилиш ва назорат
кулувчи органларнинг мансабдор шахслари жавобгарли-
кни жинонай жавобгарли-
кни тортиш даражасигача оши-
риши;

хусусий мулкни ҳимоя қилиш кафолатини кучайти-
риш, тадбиркорлик фаолиятини тартиба соладиган маъмурӣ ва жиноят қонуни-
лигини либераллаштириш жаёнини давом эттириш;

барча турдаги рўйхатдан ўтказиш, рұксат бериш ва ли-
цензиляш, шунингдек, таш-
ки иқтисодик фаолиятини
амалга ошириш билан боғлиқ
тартиб-таомилларни янада
соддлаштириш;

хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни жадал ри-
вожлантириш учун зарур шарт-шароит ва имкониятлар
яратиш, уларнинг моддий ва
кредит ресурсларидан фой-
даланишини кенгайтириш,

бизнес мухитини яхшилаш.
Дастурга киритилган чора-
тадбирларни ўз вақтида сифатли
амалга ошириш — тегиши-

суд, хукуқни мухофаза қилиш
ва назорат қилувчи органлар
раҳбарларига, жойлардаги
давлат хокимиётини органла-
рига юқлатилисин.

2. 2015 йилнинг 1 июлидан шундай тартиб ўтнатилисинки,
унга мувофиқ:

микроформалар, кичик
корхоналар ва фермер хўжалик
субъектларида эса факат
Ўзбекистон Республикаси
Назорат қилувчи органлар
фаолиятини мувофиқлашти-
рувчи республика кенгаши
қарорига асосан уч йилда бир
мартадан кўп бўлмаган тар-
тибда амалга оширилади;

мolia-хўжалик фаолияти
билан боғлиқ бўлмаган режали
текширувлар ўтказиш
муддати 10 календарь кунидан
ошмайди;

тадбиркорлик субъектларининг
молия-хўжалик фаолияти
 билан боғлиқ бўлмаган режали
текширувлар ўтказиш
муддати 10 календарь кунидан
ошмайди;

хусусий мулкни ҳимоя қилиш
кафолатини кучайти-
риш, тадбиркорлик фаолияти-
ни тартиба соладиган маъмурӣ
ва жиноят қонунилигини
либераллаштириш жаёнини
давом эттириш;

барча турдаги рўйхатдан
 ўтказиш, рұксат бериш ва ли-
цензиляш, шунингдек, таш-
ки иқтисодик фаолиятини
амалга ошириш билан боғлиқ
тартиб-таомилларни янада
соддлаштириш;

хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни жадал ри-
вожлантириш учун зарур шарт-шароит ва имкониятлар
яратиш, уларнинг моддий ва
кредит ресурсларидан фой-
даланишини кенгайтириш,
бизнес мухитини яхшилаш.
Дастурга киритилган чора-
тадбирларни ўз вақтида сифатли
амалга ошириш — тегиши-

Мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги мухим масалалар

Тошкент шаҳрида жорий йилнинг 15-16 май кунлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг иккинчи ялпи мажлиси бўлмиш ўтди. Уна Азизирлар Маҳкамасининг тақиғ этилган аъзолари, вазирлик ва идораларнинг раҳбарлари, бошқа ташкилотларнинг ҳамда оммавий аҳборот воситаларининг вакиллари иштирок этилар.

Дастлаб сенаторлар ишни "Ташувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сурѓута қилиш тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси конунини кўриб чиқишдан бошладилар. Сенаторларнинг фикрича, ушбу конуннинг кимматли қозорлар бозоридаги инвестиция мухити ва ишчанлик мухитини, фонд бозоридаги хизматлар сифатини яхшилашга, мулкдорлар синфи ўсишига ва аҳоли учун даромадлар манбаларини кўпайтиришга, шунингдек, инвестициявий лойиҳаларни молиялаштириш учун капитал, шу жумладан, чёт эл инвестициялари оқиб келишига кўмаклашади. Конун сенаторлар томонидан маъкулланди.

Шундан сўнг сенаторлар конунчилари ташаббуси тартибда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан киритилган янги тартибдаги "Кимматли қозорлар бозори тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси конунини кўриб чиқдилар. Муҳокама чигидига, қозорлар сенаторлар таъқидларидек, конун электрон савдога замонавий аҳборот-коммуникация технологияларини кенг жорий қилишининг хукуқий механизmlарини яратишга, битимлар тузиш тартиб-таомилларини янада осонлаштиришга, электрон тикорат иштирокчилари хукуқларининг

воситаларни соддлаштиришга, уларнинг самарадорлигини оширишга қаратилган. Ушбу конуннинг қабул қилиниши кимматли қозорлар бозоридаги инвестиция мухити ва ишчанлик мухитини, фонд бозоридаги хизматлар сифатини яхшилашга, мулкдорлар синфи ўсишига ва аҳоли учун даромадлар манбаларини кўпайтиришга, шунингдек, инвестициявий лойиҳаларни молиялаштириш учун капитал, шу жумладан, чёт эл инвестициялари оқиб келишига кўмаклашади. Конун сенаторлар томонидан маъкулланди.

Шундан сўнг сенаторлар конунчилари ташаббуси тартибда Ўзбекистон Республикаси билим Бирлашган Араб Амирликлари ўтасидаги иккى томонлами ҳамкорликни янада кенгайтиришга қаратилган бир қатор ҳалқаро шартномаларни ратификация қилиш тўғрисидаги конунларни кўриб чиқдилар ва маъкулладилар. Мазкур конуннинг асосий мақсади — социал иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва суд-хукуқ соҳаларига оид амалдаги конун ҳужжатларини янада такомиллаштиришдан иборат.

Шундан сўнг сенаторлар Ўзбекистон Республикаси билим Бирлашган Араб Амирликлари ўтасидаги иккى томонлами ҳамкорликни янада кенгайтиришга қаратилган бир қатор ҳалқаро шартномаларни ратификация қилиш тўғрисидаги конунларни кўриб чиқдилар.

Бундан ташки, сенаторлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг ваколатига киравчи бошқа масалаларни ҳам кўриб чиқдилар.

Бош прокуратурада

Комиссиянинг навбатдаги йиғилиши

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратура-
сида Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги вояж
етмaganlar ишлari бўйича комиссиянинг
навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди.

Дилшод САНГИРОВ,
Бош прокуратура бўлим прокурори

Унда ўрта маҳсус, касб-хунар таълими мусасаларида "Таъмин тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикасининг Конунга ихроси, ўқув жараёнининг давлат таълим стандартлари асосида ташкил этилиши, ўқувчиларнинг дарсларлик базасидан самарали фойдаланиши, шунингдек, бу борада Самарқанд ва Кашикадарё вилоятларида амалга оширилган ишларнинг ахволи-
ни ўрганиш натижаларини мухокама этилди.

Йиғилишда мамлакатда умумий ўрта, шунингдек, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими мусасаларида "Таъмин тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикасининг Конунга ихроси, ўқув жараёнини давлат стандартлариносига мос равишда ташкил этиш, юқори малакали кадрлар таърблаш, соглом ва ҳар томонлама барқомал ёш авлодни тарбиялаш борасида таълим мусасалаларни мухокама этилди.

Йиғилишда мамлакатда умумий ўрта, шунингдек, ўрта маҳсус, касб-хунар таълими мусасалаларни мухокама этилди.

Кун тартибидаги масалаларни ўзасидан Олий ва

шунинг кўйи тизимлари фаолиятида йўл кўйи-
лаштиришни жараёнини мухокама этилди.

Кўриб чиқилган масалаларни ўзасидан Вазирлар

Маҳкамаси ҳузуридаги вояж етмaganlar ишлari бўйича комиссия тегишили қарор қабул килди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чоратади тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига шарх

/Давоми. Бошланиши 2-бетда/

Кўзғатилган жиноят ишлари доирасида назорат қуловчи органлар томонидан хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг текширулари хўжалик юритувчи субъектлар томонидан жалб этилган адвокатлар иштироқидан амалга оширилишини назарда тутивчи тартиб жорий этилмоқда (хўжалик юритувчи субъект ёзма равишда мазкур хукуки ради этган холлар бундан мустасно).

Дастурда барча турдаги рўйхатга олиш ва рұксат берни тартиб-таомилларини соддлаштириш, турил давлат хизматларидан фойдаланишини кенгайтириш босрасида комплекс чора-тадбирлар кўзда тутилган. Масалан, эндиликда конунчилликда тадбиркорлик субъектлари учун кўзда тутилган имтиёз ёнгиллардан фойдаланища ради ёзма аризалар билан мурожаат қилишнинг хоҳати йўк.

Ўзбекистон Республикаси Товар-хом ашё биржасининг маҳсус ахборот портали воситасида ўтказиладиган электрон саводлар орқали тадбиркорлик субъектларидан бирламлик этиёдаги товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича давлат харидларини амалга ошириш тартиби соддлаштириди.

Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва хисобга кўйиш ўзбекистон Республикаси интерфао давлат хизматларини Ягона порталаига интеграция қилинган интернет тармоғига автоматаштирилган тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатига олиш ва хисобга кўйиш тизими орқали 24 соат узлуксиз амалга оширилади.

Давлат хизматларидан фойдаланища бюрократик тўсиқларни бартараф этиш, очиқлик

ва шаффофликни таъминлаш, аризачиларнинг хизмат кўрсатиш тўғрисида» Қарор қабул қуловчи мансабдор шахслар билан бевосита алоқасини истисно килиш мақсадида бугунги кунда турли идоралар кошида фаолият юритаётган, алоҳида давлат хизматларни кўрсатиш тўғтан «бир дарча» хизматларни ўрнига туман (шахар) ҳокимликлари хуздидаги тадбиркорлик субъектларини рўйхатга олиш инспекциялари негизида «бир дарча» тамомили асосида тадбиркорлик субъектларига давлат хизматларни кўрсатиш Ягона марказлари ташкил этилади.

Шу билан бирга, тадбиркорлик субъектлари томонидан зарур ҳуққатларни таддим этиш асосида давлат архитектура-курилиш назорати худуди инспекцияларини томонидан курилиш обьектларини рўйхатга олиша ва курилиш-монтаж ишларига рұксат бернишнинг билдириш тартибини таъланаш ва ажратиш бўйича материалларни тайёрлаш, келишиш ва тасдиқлаш тартиб-таомиллари ва муддатларини оптималлаштириш хисобидан тадбиркорлик субъектларига ер майдонларини таддим этиш билан боғлиқ тартиб-таомилларни янада соддлаштириш назарда тутилмоқда.

Фармон билан тасдиқланган Чора-тадбирлар дастурида хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини текширишини янада тартибга солиши ҳамда тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қўлганилик ва ноқонуни алашганлик, хусусий мулкдорлар хукуқларини бузганлик учун давлат, хукукни муҳофаза килиш ва назорат қуловчи органлар мансабдор шахсларни текширув давом этиётган даврнинг ўзида тўғрилаш, шу орқали фаолиятининг тўхтатиб кўйилиши ва тутатилишининг олдини олиш имконияти яратилмоқда.

Назорат қуловчи органлар томонидан тадбиркорлик субъектларининг хукук саводхонлигини ошириш ва улар фаолиятига доир комплекс текширувlar тайинланishiдан аввал хукуқбузарларининг олдини олиши доир профилактика ишлари самарадорларини ошириш масалаларига катта эътибор каратилган. Назорат қуловчи органларнинг фаолияти айнан шу мезон асосида бахоланди.

Бу чора-тадбирларнинг татбиқ этилиши ўзбекистон Республикаси

аҳамият касб этувчи вазифа сифатида белгиланган.

Жумладан, 2015 йилнинг 1 июнидан режали текшируvlar ўтказишнинг ягона тартиbi va даврийлиги жорий этилади. Мақзу тартибга кўра, микро-фирмалар, кичик корхоналар ва фермер ҳуққаликни фаолияти бўйича барча текшируvlar режали асосдан тўргт йилда бир мартадан кўп бўлмаган, бошқа хўжалик субъектларини текшириш учун йилда бир мартадан кўп бўлмаган ва фақат ўзбекистон Республикаси Назорат қуловчи органлар фаолиятини мувофиқлаштируvчи Республика кенгаши карори билан амалга оширилади. Айни пайтда молиявий-хўжалик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган режали текшиruvlarни амалга ошириш муддати 30 йилнинг кунидан 10 кунгача қисқартирилмоқда.

Тадбиркорлик фаолияти субъектларининг молиявий-хўжалик фаолияти бўйича текшиruv tafti ўтказish тартиbinin давlat xizmatlari k'ursatish tarтиbinu buzganlik, x'ujaliq yurituvchi sibjectlarni hisobvaraqlari b'oyicha amaliyatlarni noqonuni yurtuxtatiib k'yunganlik, x'ujaliq yurituvchi sibjectlarni hisobvaraqlari mawjud pul mablaglari turgisida axborotni aсосиши talaab qilganilik, x'ujaliq yurituvchi sibjectlarni xairiya iishlari va pул mablaglari ajratish bilan boglik bo'sha taddibirlarga mazburiy jahal qilganilik va bo'sha xarakatlardan k'uritiliadi.

Тадбиркорлик субъектlарiga tegishli bolg'an binolari va bo'sha inshoottlarni shu mulkning bozor qaymatini kollamaasdan buzib tashlaganlik учун ma'muriy javobgarlikni жорий этиши назарда тутилмоқда.

Назорат қуловчи, хукукни мухофаза килиш ва бошқа дав-

убликасининг «Тадбиркорлик субъектлари фаолиятини давлат томонидан назорат қилиш тўғрисида»ги Конунини янги таҳрирda қабул қилиши назарда тутиди.

Фармонда ўзбекистон Республикаси Баш прокуратури, Адлия вазирлиги, Олий судига манфаатдор тузилмалар билан биргаликда тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик килгани ва ноқонуни арашлаганда тадбиркорлик субъектларини мансабдор шахсларни жумладан, бой берилган фойдани тўлиқ коплаш механизмини жорий этиш назарда тутилмоқда.

Мазкур ўзгариши ва кўшимчаларнинг барчasi маъмурий ва жиноят конунчилигида ўз аксини топади. Хусусан, ўзбекистон Республикаси маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик килиш ва ноқонуни арашши ҳамда хўжалик юритувчи субъектларининг хукуқлари ва ноқонуни манфаатларида тадбиркорлик субъектларини ҳаракатлари (харакатизлиги) натижасида тадбиркорлик субъектига етказилган заарни, жумладан, бой берилган фойдани тўлиқ коплаш механизмини жорий этиш назарда тутилмоқда.

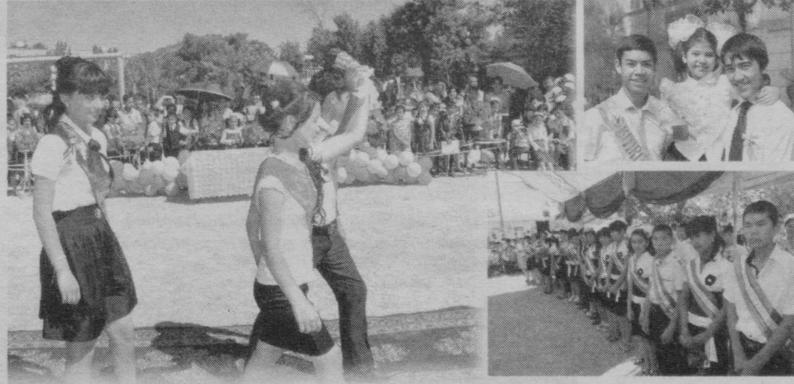
Тадбиркорлик субъектlарiga tegishli bolg'an binolari va bo'sha inshoottlarni shu mulkning bozor qaymatini kollamaasdan buzib tashlaganlik учун ma'muriy javobgarlikni назарда тутидиган алоҳида XVI бобни киритиш кўзда тутилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексига ҳам тегишилди кўшимчалар киритилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг қабул қилилган Фармони ижросини таъминлаш кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш учун янада кулат шароитларига яратиш, бизнес мухитни яхшилаш, ўзбекистон иктиソидиги мажаллий ва хорижий инвестицияларни янада кенг жалб килиши, янги иш ўринлаштириш, пирваридда халқимиз фаронсонлигини юксатиш имконини беради.

«Халқ сўзи» газетасининг 2015 йил 16 майдаги 98 (6281)-сонидан олини

Сўнгги қўнғироқ арафасида

Ёшинга ўғил ёки қиз мактаб остонаси томон илк қадамини қўяр экан, чексиз қизиқиш ва ҳайрат ила ҳарфларни танишга киришади. Таълим жараёнидаги ҳар бир илм пиллапоялари эса уни дунёга теран назар солишига ундаиди.

Тадбир

Тошкентта «SOS — Ўзбекистон болалар маҳаллалари» уюшмаси томонидан болаларни ижтимоний ҳимоя қилиш соҳасида фаолият юритувчи жамоат ташкилотлари ўтасида ҳамкорлик масалаларига бағишиланган семинар ўтказилиди.

Болалар эътиборда

Тадбир 2013 йилда «SOS Kinderdorf» халқаро ташкилоти бошлаган ва 2014 йилдан бўён «SOS — Ўзбекистон болалар маҳаллалари» уюшмаси томонидан амалга оширилаётган «Care For Me!» («Болаларга ғамхўрлик!») глобал ахборот-тушунтириш кампанияси доирасида ташкил этилди. Унда вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

Ҳокимликлар, маҳаллалар, тибий мусассалар, жумладан, «SOS — Ўзбекистон болалар маҳаллалари» уюшмаси томонидан бўйича 200 нафардан зиёд бола янги оиласини топди. Василидикан чиқсан йигит-қизлар уюшма қошидаги учта ёшлар уйда мустакил ҳаётга тўйларланмоқда. Оиласидан тарбияланыётган 500 нафардан ортиқ бола маддий ва маънавий кўллаб-куватланмоқда.

Ўз мухбиримиз

Хайр, қадрдон мактабим!

Сўнгги қўнғироқ садолари... Гўё ўсмирилик онлари тугаб, улкан, эзгу ишларга қилинган илқ даъват. Бу — катта ҳаёт остонасига дастлабки қадам.

Бугун беташвиши болалик билан хайрларшиб, ўсмирилик билан елкамалка бораётган, дилга хуш ёқувчи кўз ёшлар или жонажон мактабни тарк этаётганларнинг ҳар бири катта мақсадлар билан янги маррага шайланмоқда.

Кечагина жажжи қўлчалари билан ҳайрат аталиши хиста чўлганни қалам тутган 1-сinf ўқувчилари бугун тўққиз

йиллик билимларидан фойдаланишга тайёр.

«Хайр, синфдош! Хайр энди, бизни олис-олисларга айиртувчи муқаддас дарго!» Хайр, мактабим, ўйинқароқлиг-у, шўхликларимизни ўз фарзандиники каби кўттарган меҳрибон устозлар! Хайр, бирла лаҳзада ўтиб кетган тўққиз йиллик ўқувчилик онлари!

Бу — йигит-қизларнинг бир-бирларига айтган шунчаки сўзлари эмас, балки, сўнгги қўнғироқ жарангидаги ҳар баҳорнинг интиҳосида айтилади-

ган тилаклардан бир чимдимгина, холос.

Мактаб тугашига саноқли кунлар қолган айни вақтда, битирувчиларнинг сухбатларига кулоқ тутсангиз, уларнинг гапларидан лицей ва коллежларда ўқишини давом эттиришга шайланниб, интиқ бўлиб турганликларининг гувоҳи бўласиз. Уларнинг кўзларидаги дадишлини, келажак сарни интилишини ва ёшлик шижаоти акс этиб турган чехраларини кўриб дилингиз қувнайди.

Ҳамкорликда амалга оширилган қаллоблик

Бу қандай қаллоблик эканлигини билмоқчи бўлсангиз, "Муборакнефтгазтранс" очик акциядорлик жамиятин бош ҳисобчиси Нормурод Сафаров ва ОАТБ "Ўзсаноаткурилишбанк" Муборак филиали жамгарма операциялари ва мини-банклар билан ишлаш сектори сўнгти назорат бўйича мута-хассиси Жамол Тўқаевнинг жинонӣ хатти-ҳаракатларига оид ушбу мақдуда билан танишининг.

Маълумки, ҳар бир ташкилот ҳисобчи-сининг вазифаси ташкилот иктисодий ахволининг яхшиланишига хисса кўшиди, бунинг учун молиявий ҳисоб-китобларни тўғри ва бир маромада олиб боришидан иборатдир. Шунингдек, пул-маблағ билан боғлиқ масалаларда ташкилот ишчи-ходимларининг манфаатларни химоя килиш, улар иш ҳақларини ўз вақтида олишларни таъминлаш ҳам ҳисобчи-сининг вазифаси саналади. Ҳисобчи раҳбарнинг бўйруқлари қонунга хилоф эканлигиги билган тақдирда, унга

тўғри йўл кўрсата олса, бу ҳам жамоа манфаатларига хизмат қиласди. Ана шунда ходимлар ўртасида унинг обрўи баланд, жараёнида соғлом мухит ва иш жараёнида юксалиш бўлади. Бирок Н.Сафаров учун ходимларига иш ҳақларини вактида тўлаш унчалик мухим иш санаалмасди. Унинг учун қонунга хилоф бўлса-да, жамият раҳбарининг кўрсатмалари орқали бирор манбафат келтиридан ишни бажарилб, ташкилот маблағини ўзлаштириш барасидан устун турарди. Чунки Н.Сафаров йўлни топиб, сувдан куруқ чиқишига каттик ишонарди.

Бухоро вилоят прокуратурасининг ташабуси билан "Тадбиркорлик ривожи — тараққиёт гарови" маъзусида очик мулоқот бўйли ўтди. Унда тадбиркорлик субъектларини ҳар томондан кўллаб-куватлаб, молиявий кўмаклашиб масалаларига эътибор қаратилиди.

Тадбиркорга мададкор бўлайлик

Моҳира ШАКАРОВА,
«Нуоңа»

Мулодорлар билан бўлиб ўтган очик мулоқотда сўзга чиқкан вилоят прокурори М.Азимов тадбиркорлик соҳасини ривожлантириша эътибор қаратилиши лозим бўлган жihatларга алоҳида тўхтабилб ўтди. Шунингдек, тадбирда ишлаб чиқариш кўлумини кенгайтириш, аҳоли бандаригина таъминлаш, фуркарларнинг турмуш даражасини юксалтириш, иктисодий барқарорликни таъминлаш, кичик бизнес ва тадбиркорликни шакллантириш мақсадида қабул килинган қонунлар, Президентнинг фармон ва қарорлари, хукумат қарорлари ва қатор меъёрий ҳужжатларнинг мазмун-моҳияти ҳақидаги Фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Иギлиги якунда тадбиркорликни ривожлантириш борасида амалга ошириладиган ишлар, муаммолар ва келгусида бажариладиган энг мухим, устувор вазифалар белgilab олини. Ҳусусий мулк эгаларини кизиқтирган саволларга тегишил идоралар ходимлари атрофлича жавоблар берди.

Тадбиркорликни ривожлантириш борасида ишлаб чиқариш кўлумини кенгайтириш имконини бермоқда.

2014 йилнинг май ойида "Муборакнефтгазтранс" ОАҲда ўтказилган режали текширув жараёнида Нормурод Сафаровнинг кинғир ишлари бирма-бир фош бўла бошлади. Жумладан, жамиятда солик қонунчилигига риоя қилиниши, солига ва бошқа мажбурий тўловларнинг тўғри ҳисоблашини, бюджет жамаатлиги тўлиқ ва ўз вақтида тўланиши юзасидан таддим этилган ҳужжатлар ўрганилганда, жамият мансабдор шахслари томонидан 2014 йил 10 марта тарбиянида 7 марта гача бўлган даврда иши-хизматчиликнинг тўланиши лозим бўлган жами 47 млн. 100 минг сўм маблағ тўланимасдан, асчинча, автотранспорт хизмати кўрсатиш учун Республика Автомобилнига даврда транспорт агентлигига максадсиз ўтказилб юборилганлиги аниқланди. Шунингдек, соҳа ҳужжатларни ўзларни тайёрлаш ва имзоларни

сохталаштиришда ҳам Н.Сафаровга етадиганий ийӯк экан. Жамият раҳбарининг бўйруви билан у жамият ҳисоб рақамидан фуқаролар Ж.Салимова, Д.Жўраев, Б.Акматов ва Ш.Ашуровларнинг омонат ҳисоб рақамига пул кўчириб, пулларни бошқа манзилларга юборишин учун улар номидан қалбаки аризалар ёзиб, банка тақдим этиди. Бу жараёнида ОАТБ "Ўзсаноаткурилишбанк" Муборак филиали жамгарма операциялари ва мини-банклар билан ишлаш сектори сўнгти назорат бўйича мута-хассиси Жамол Тўқаев унинг яхони ҳамкорига айланади. Чунки у пул мумомаси билан боғлиқ қаллобликлардан яхшигина ҳабардор бўлиб, аслида ариза муваллифларининг шахсини тасдиқлови ҳужжатларини кўргачигина, пулни бошқа ҳисоб рақамларга кўчириш кераклигини билса-да, негадир ўзини билмаганилик этиди.

Суд ҳукмига кўра Н.Сафаров ва Ж.Тўқаевга жазо тайиналиб, етказилган 12 млн. 661 минг сўм мукдидорига моддий зарарни ҳам судланувчилик ҳисобидан "Муборакнефтгазтранс" ОАҲ фойдасига ундириш белгиланди.

Суд ҳукмига кўра Н.Сафаров ва Ж.Тўқаевга жазо тайиналиб, етказилган 12 млн. 661 минг сўм мукдидорига моддий зарарни ҳам судланувчилик ҳисобидан "Муборакнефтгазтранс" ОАҲ фойдасига ундириш белгиланди.

Бундай фаолият узоққа бормайди

Маълумки, паҳта ёғи озиқ-овқат маҳсулоти сифатида жуда қадраланиб. Бирок орамизда унинг ана шу жиҳатидан фойдаланиб, ўй шароитида қўйбала усула, ҳеч қандай ҳужжатлариз, санитария-гигиения қондларни ҳамда амалдаги қонунларга зид равишда истеъмолга яроқсиз ёф ишлаб чиқараётган "Уллабуронлар" ҳам учраб турибди.

СВОЖДЛКК департаментининг Бекобод туман бўлими томонидан ўтказилган тадбирда тумандаги "Хос" фермерлар уюшмаси худудида истикомат қулилчи фуқаро Бакиржон Илёсов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) турмуш ўртоғи Мадина Кўшкоқова билан кўйбала усула чигитдан ёф ишлаб чиқараётганини аниқланди. Улар номаънум шахсада 861 кг. чигит сотиб олиб, электр тармогига ноконуний уланган ҳолда фоалият олиб боришиган экан. Б.Илёсов ва М.Кўшкоқова томонидан ишлаб чиқарилган 180 кг. ёғнинг таркиби текширилганда, унинг истеъмолга яроқсиз, инсон соғлиги учун хафли эканлиги мъалум бўлди. Шунингдек, ушбу фаолият натижасида тумандаги электр тармоглари корхонасига 1 млн. 670 минг сўмлик зарар етказилган.

Тумандаги "Галаба" фермерлар уюшмаси худудида ҳам ана шундай ҳолат аниқланаб, тегишил ҳуқуқий чоралар кўрилди. Жумладан, фуқаро Дамир Ҳакимов ҳам ўзбошимчалик билан электр тармогига уланиб, кўйбала усула чигит сотиб чиқариб, сотиши мақсад қўлган

екан. У Сирдарё вилоятида яшовчи нотаниш шахслардан 472 кг. чигит ҳарид қилиб, ўзининг ноконуний фаолиятини бошлайди. Вактида кўрилган чора-тадбирлар туфайли у максадига эриша олмади. Бу кимса томонидан сотиш учун тайёрлаб кўйилган жузов ёғи ашёвий далил сифатидан олиб кўйиди. Туман давлат санитария-эпидемиология назоратининг хуносасига кўра, Д.Ҳакимов томонидан ишлаб чиқарилган ёф истеъмолга яроқсиз деб, топилди.

Мазкур икки ҳолат бўйича жиноят иши кўзғатилиб, суд ҳукми билан айбдорларга тегишил жазо тайинланди.

Албатта, жиноят содир этган шахс жазосиз қолмайди. Ўзларининг ноконуний қильмилари оқибатида жамиятимизга зарар келтираётган бу каби "олғир"лар маълум муддат маймадаромад топишлари мумкин. Бирок кўза кунда эмас, кунида синади, деййланидек, бундай фаолият узоққа бормайди.

Инновацион ғоялар тараққиётга хизмат қилади

Тошкентда VIII Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар республика ярмаркаси бўлиб ўтмоқда. Ўзбекистонда инновация фаолиятини ривожлантириш истиқболлари йилдан-йилга кенгайтиб бормоқда. Замонавий илм-фан иотуқларидан самарали фойдаланиши, янги технологиялар ва инновацион маҳсулотлар яратилиши ишлаб чиқариши модернизация қилиш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш ички ҳамма ташки таъминлашадиган маҳсулотлар чиқариш кўлумини кенгайтириш имконини бермоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажхамаси ҳузуридаги Фан ва технологияларини ривожлантириши мувофиқлашириш кўмитаси, Ташки иктисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, Иктисодий вазирлиги томонидан ташкил этилган ярмарак илм-фан ва ишлаб чиқариши ўтрасидаги кооперация алоқаларини мустаҳкамлашга хизмат килади. Ўнда вазирликлар, идоралар, банклар, иктисодийнинг барча тармоклари корхоналари, жумладан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари, фермер ҳўжаликлари, Фанлар академиясининг илмий-таддикот институтлари, олий ўкув юртлари вакиллари фаол иштирок этмоқда.

Таъкидлаш жоизки, Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида илмий ва инновация фаолиятининг ҳар томонлама кўллаб-куватланадиган мамлакатимиз иктисодий тараққиёт, илмий-таддикот ишлари, интеллектуал мулк-

ни янада ривожлантириш ва ҳимоя килиш, янги ихтиrolарни амалиётга жорий этиш, экспортбот маҳсулотлар ишлаб чиқариши, табиий ресурсларни тежак, экологик барқарорликни мустаҳкамлашда муҳим омил бўлиб хизмат килади. Давлатимиз раҳбарларинг 2008 йил 15 июнда "Инновацион лойиҳалар ва технологияларини ишлаб чиқаришига татбиқ" этишини рағбатлантириши

борасидаги кўшичма чора-тадбирлар тўғрисидаги "ти" Карори бу борада муҳим дастурламалам бўлмоқда.

VIII Инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳалар республика ярмаркасида саноат, кишлак ҳуқуқлиги, соғлиги саклаш, ахборот технологиялари ва илм-фан каби йўналишларда қарийб беш юзга инновация лойиҳаси намойиш этилмоқда. Булар мамлакатимиз олимлари, мутахассислари ва ихтиroчиларинг мутлақо янги ишланмаларидир.

Энергетика и автомотика институтининг илмий ходимлари энергия тежаша ва мукобил энергетика бўйича инновация ишланмаларини таддим этган.

Сўнгти йилларда ярмарка ташкилчилари мукобил энергия манбаларни намойишга эътибор қарашмада. Саноат корхоналари, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари

учун янада янги — "Энергия ва ресурс тежайдиган технологиялар" бўлими ташкил этилди. Бу бўлимда энергетика ресурсларни тежаш, қайта тикланадиган энергия, энергия иктисол киладиган биноя ва ишоцотлардан фойдаланишининг самарали услублари, энергетик аудити бўйича ишланмалар таддим этилган.

Таъкидлаш жоизки, навбатдаги ярмаркада "Ёшлиларни инновация ғоялари" республика қўрқи-танлови Голибтарининг ишланмаларни кенг намойиш этилмоқда. Ушбу ишланмаларни саралашда уларнинг амалиётта татбиқ этишга тайёрлиги, энергия ва материал тежамкорлиги, маҳаллий хомашдён фойдаланиши, бозорга янги маҳсулот чиқариши имконияти каби омилларидаги алоҳида эътибор берилди.

Ярмарка доирасиди, анъянага кўра, мамлакатимиз саноат корхоналари ишлаб чиқаришига инновацион ғоялар, технологиялар ва лойиҳаларни татбиқ этиши самарадорлиги тўғрисида тақдимотлар ўтказмоқда.

Ўз мухабиримиз

Бугун одам савдоси дунё ҳамжамиятини ташвишига солиб турган оғир муаммолардан биридир. Инсонни бир буюмдек сотиш, ёллаб ишлатиш нақадар жирканч бўлмасин, бундай нопок иш билан шуғулланувчи кимсалар одамларни алаб, узарни турни йўллар билан хорижий давлатларга чиқариб юбориб ёки бирга олиб кетиб, ўз манфаатлари йўлида ишлатмоқдалар. Бу йўлда эса улар инсонийликни ҳам унутмоқдалар. Алдовнинг маккор тўрига илиниб қолганларнинг пушаймони эса чексиз. Улар оғир меҳнат, нокулаш шароитлар, ҳақоратлар ва ноҳақликларга чидомлай, тутқунликдан қочишига уринмоқдалар ва йўлини қилиб, ота-оналари ҳамда яқинларига мурожаат қилиб, ёрдам сўрамоқдалар.

Алдов тўри

Ушбу илплатнинг олдини олиш борасида давлаттимиз томонидан кенг кўламли чора-тадбирлар олиб борилаётган бўлса-да, афсуски, унинг тузогига тушаётганлар ҳамон учраб турибди. Хусусан, Бекобод туманида одам савдоси бўйича 2014 йил ва жорий йилнинг шу давригача саккизта холат аниқланни, айланувчиларга нисбатан тешгили хукуқий чоралар кўрildi.

Мисол учун, андижонлик Акмалжон Кўконон мана шундай жирканч йўл билан бойлик ортириши ният қиласди. У Россия Федерациясидағи номалум шахслар билан олдиндан тил биррикириб, пул эвазига "текин ишчи кучи" топиб беринши вазда қиласди. Раҳнамарининг розилигини олган А.Кўконон Бекобод туманида яшовчи фуқаролар Б.Омонов (жабрланувчиларнинг исм-фамилиялари ўзгарилилган) ҳамда Д.Иномовларни Россиядаги ишлашига кўндиради ва уларга аввалига 400, кинчалик эса 700 АҚШ долларидан маош ваъда қилиб, Оренбург шахрига олиб боради. А.Кўконон уларни шахардаги "Сиф" номли куришли фир масига олиб кириб, Обид исмли номалум кимсаннинг ихтиёрига топширади ва ўзининг улушини олиб, жуфтакни рострайди.

Б.Омонов ва Д.Иномов бир неча оғир шароитларда меҳнат килишади. Аммо маошдан дарак бўлмайди. Улар Обиддан иш ҳақларини беринши талаб қилишганда эса, у жабрланувчиларни иш жойларидан ташқариға чиқармай, ишлашга мажбур қиласди. Одам савдоси жиноят курбонига айланган бу икки шахс нахот истаб, А.Кўконовга қўнғироқ килишганди у турли баҳоналарни рўйкаш килиб, ўзини улардан олиб кочади. Шу тарика беш ой ишлаган ҳамкишлопларнинг охри сабр-косалари тўлади ва у ердан қочиб кетишига муввафак бўлишади. Шахарнинг бошка худудига бориб, турли

кундالик ишларни бажариб, йўл харажатларига пул топишга, бир амаллаб ўз юртларига келадилар.

Ватанларига етиб олган Б.Омонов ва Д.Иномов хукукни муҳофаза қиливчи органларга ариза билан муроҳат қилишади. Ўз юртдошларини сотиб бойлик ортирган А.Кўконон тезда кўлга олинди. Жиноят ишлари бўйича Бекобод тумани суди унинг кимлишига яраша жазо ўрнатилаб, хукм чиқарди. Жабрланувчиларга етказилган зарап ҳам айблувичдан ундириш борилди.

Туманда яшовчи Умар Каюмов ҳам ўзининг ҳамкишлопларни бўлган фуқаролар У.Мирзаев, М.Зиёев, М.Кобилов, С.Алибеков, А.Шокиров ва Х.Саидовларга кўшина Қозоғистон Республикасида иш борлигини айтиб, ойига 300 АҚШ долларидан маош тўланини ҳақида оғиз кўпиртиради. Одамғурушилар ортидан бойлик ортиришина максад килиб, инсоф-диёнат каби тўйтулардан воз кечган У.Каюмов ҳамюртларини Чимкент шахрига олиб боради ва уларни Жонсерек исмли номалум шахснинг ихтиёрига топшириб, ўзи ортига кайтиб кетади. Ўзга юртга пул ишлаш мақсадида борган бекободлик фуқаролар иккى ой ишлашса-да, маошдан дарак бўлмайди. Устига-устак, Жонсерек уларни нокулай шароитларда мажбурлаб ишлатади. "Пичоқ суккака тақалгандан сўнг" гина, улар иш жойларидан қочиб, республикамиз худудига бир амаллаб етиб келишади. Бироз ўзларига келгач, Умар Каюмовнинг кимлиши ҳақида тегиши жойлашга мурожаат қиласдилар.

Конунлари устувор юртда жиноят жазосиз қолмайди. Ўз ҳамюртларини сотиши эвазига бойлик ортиримоқчи бўлган Умар Каюмовнинг кимлишиларига яраша суд томонидан конуни жазо тайинланди.

Таъкидлаш жоизи, республикамизда мажкор жиноятга қарши курашишнинг миллий конунчилар ишлатади. Шу билан бирга, бундай

Еркүл САФАРОВ,
Бекобод туман прокурори

жиноят курбонларини ижтимоий химоя килиши борасида давлат ҳамда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарish органлари, нодавлат нотижорат ташкилотларининг фуояитини мувофиқлаштириш максадида одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика Идоралараро комиссияси тузилган. Ҳозирги кунда комиссия томонидан одам савдоси ҳолатларининг олдини олиш, аниглаш ва уларга чек кўйиш, унинг оқибатларини минималлаштириш ҳамда одам савдосидан жабрланганларга ёрдам кўрсатишга қаратилган бир қатор ташкили ва профилактик тадбирлар ўтказилиб келинайти. Қолаверса, хукукни муҳофаза қиливчи органларнинг одам савдосига қарши курашиш масалаларida маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, тибиёт ва таълим мусассалари, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва кенг ҳамоатчилик билан яқиндан ҳамкорлиги ҳам тъминланмоқда.

Дарҳақиқат, бугун юртимизда амала оширилаётган барча йўналишдаги ишлоҳотларнинг марказида исон омили туриди. Ишлоҳот ишлот учун эмас, исон манфаатларни ишлотиб, ташкилотларни ташкилотларни соддадашибирли, тезлаштириш борасида ўтибборга молчира-тадбирлар амала оширилоқда. Тадбиркорлар манфаатларининг хукукий химояси тъминланмоқда. Ҳусусан, айни кунда лицензия уни берган агентлик томонидан тўғридан-тўғри қайтариб олиниши мумкин эмас. Бунга фақатнига суд карори орқалинига йўл кўйилади.

Кези келганда рўйхатдан ўтиш, лицензиялаш, солик сиёсати, банк хизматлари жаёнларида яратилган имтиёз ва имкониятлар хусусида бағасирлар тўхталиш жиз. Ҳусусан, рўйхатдан ўтиш жараёнда амалдаги тизим хужжатларининг тўлиқ кўриб чиқилиши бекор қилинди. Жиддий асослар бўлмагандага рўйхатга олиниши рад этиш имконияти камайтирилди ва ушбу жараёнда иштирок этувчи шахслар синкарди. Шунингдек, хўжалик юритувчи субъектларнинг статистик кодлар,

муҳ, рұхсатнама олишлари соддадашибирли, тезлаштирилди. Лицензия олиш учун талаб килинадиган хужжатлар сони ҳам қисқартирилди.

Хужжатлар тўғрилигига ишонч ҳосил килинган ҳолда рўйхатдан ўтганлик тўғрисидаги сертификатни икки иш куни мобайнида топшириш коидаси жорий этилди. Шу тарика тадбиркорлар ўтироф этгандаридай, рўйхатдан ўтиш бизнесни ўйла бўлган боғлиқ муммалолар қаторидан чиқарилди. Жаҳон банкининг сўнгги маълумотларида кайд

Давр талаби

Мамлакатимизда амала оширилаётган иктисолий ишлоҳотлар жараённида хусусий секторнинг ўрни ва нуғузи ошиб бормоқда. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг яли ички маҳсулотлари ўлущи ҳам йилдан-йилга ортоқда. Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, рағбатлантиришга йўналтирилган қонун ва қонуности ҳужжатлари асосида эса кулаи ишбильармонлик мухити яратимоқда.

Равшан РАҲМАТОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Фарғона вилоят бошкармаси
бошлиғи ўринбосари

етилишича, ушбу жараённинг кулаилиги бўйича ўзбекистон дунё мамлакатлари орасида 54 -ўринни эгаллади.

Лицензиялаш фоалият турiga караб турли давлат идоралари томонидан амала оширилоқда. Лицензиялар асоси 2 турдан иборат. Стандарт (оддий) лицензиялар талабларга жавоб берувчи ва муҳим фоалият турлари билан шуғулланувчи юридик ва жисмоний шахсларга берилади. Индивидуал лицензиялар сони эса фоалият соҳасининг турни ва мақсадига кўра чегараланган ҳамда одатда тендер асосида тақдим этилади. Айни кунда лицензияларнинг 13 та турни чегаралманмаган муддатга берилади. Эндилиқда лицензия 10 кундан ортик муддатга фақат суд карори билан бекор қилиниши мумкинлигини алоҳидаги таъкидлаб ўтиш позим.

Солик қонунчилиги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг хуқуқ манфаатларни ўтибтор олинган ҳолда токомиллаштирилмоқда. 2008 йил бошидан қайта кўриб чиқилинган янги таҳрирдаги Солик кодекси амал килмоқда. Ушбу кодексда тағифларнинг пасайтирилиши, самарасиз солиқларнинг чиқарип ташланиши ва умумлаштирилиши орқали тадбиркорлик субъектларига олиниши мумкин эмас. Бунга фақатнига суд карори орқалинига йўл кўйилади.

Замонавий ахборот-коммуникация технологиялари тезкорлик билан зарур ахборотларни олиш, тури интерактив хизматлардан фойдаланиш имконини бермоқда. Чунончи, тадбиркор биронта ташкилотларни тозиҳотириш жардидан таҳтабари билан учрашмоқчи бўлса, унинг қабулхонасига бориб, кутиб ўтириши шарт эмас. Энди "Электрон қабулхона" хизматидан фойдаланиши мумкин. Шунингдек, юқоригадаги йўсундан солик қонунчилигига оид ҳар кандай саволга жавоб ола билади.

Президентимизнинг замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш ва янарида рivoхлантириш тўғрисидаги қарори буорада мумхин дастурилмадир. Хусусан, юридик вакти шарт эмас. Энди "Электрон қабулхона" хизматидан фойдаланиши мумкин. Шунингдек, юқоригадаги йўсундан солик қонунчилигига оид ҳар кандай саволга жавоб ола билади.

номасини кўйиш муддати илгари уч иш кунини талаб қилганса, электрон тарзда ўн даққигачага вақт сарфланади. Амал килаётган интерактив хизматлар воситасида маълумотларни тўлиқ айрбошлаш ҳамда икки томонлама ахборот айрбошлаш йўлга кўйилиб, бир томонлама ўзаро ҳамкорлик шаклида ахборот тақдим этилимоқда. Бу билан чекланч месадан янги хизматларни жорий этиш устида мунтазам иш олиб борилмоқда.

/Давоми 7-бетда/

Жамоатчилик назорати – тараққиётнинг мұхим омили

Мамлакатимизда давлат қокимиюти ва бошқаруви органдар фаолияти устидан жамоатчилик назорати институтига конституциявий-хуқуқий мақом берилиши юртимизда мазкур назорат турини сифат жиҳатидан янги босқичга күтәрди.

Жамоатчилик назорати бошқа назорат турларидан күйидиги жиҳатлари билан ажраби туради: биринчидан, мазкур назорат тури фуқаролар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарыш органдары хамда бошқа фуқаролик жамияти институтлари томонидан амалга оширилади; иккинчидан, фуқароларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонунин манфаатлари мухофазасини таъминлайди; учинчидан, ушбу назоратнинг асосий обьекти давлат қокимиюти башкаруви органдарни фаолияти хисобланади; тұрттынчидан, ўзидә фуқаролар ва фуқаролик жамияти институтлари манбаатларини үйгүнлаشتirdи, жамоатчилик фактира күчига таянды.

Шу мақсадда ўтган йиллар мобайнида мамлакатимизда фуқароларнинг жамиятта давлат шашларини бошқаришда иштирек этишини таъминлаш, ихро етүвчи қокимиюти фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга оширишиндеги механизмларини яратып, жамоатчилик назорати функцияларини янада күчайтиришке алоҳида әтибортаратиди.

Бүгунғи кунда мамлакатимизда ихро етүвчи қокимиюти фаолияти устидан жамоатчилик назоратини амалга оширишиндеги механизмларини шакллантирилди. Хусусан, жамоатчилик назоратини ўзиге хос жиҳатлари ва

амалга ошириш механизмлари Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва бир категорионун ҳужжатларida ўз аксияни топти. Хусусан, Асосий Конунимиздин 2-моддасыда давлат органдары ва мансабдор шахслар жамияти ва фуқаролар олдидә масъул эканлиги белгилаб күйилиши ушбу институтлар тушунчасини қонуноғы ҳужжатларida яна да аниқлаштириш зарурити мавжуд бўлиб, ушбу институтларини сарадорларигина оширишга хизмат килади.

Мамлакатимизда жамоатчилик назоратининг шакл ва услубларини такомиллаштириш жарәни умумжахон илгор тенденцияларига ҳамоханг холда узлуксиз ва изчил ривожланмоқда. Жумладан, 2013 йилда янги таҳрирда қабул қилинган "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарыш органдарынин тақомиллаштириш" ги ва "Экологик назорат тўғрисида" ги Конунларда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарыш органдарынин тақомиллаштириш амалга оширишда оммавий ахборот воситалари ва фуқаролик жамияти институтларининг роли хамда ахамиятини оширишга, шунингдек, надавлат нотижорат ташкилотларининг роли ва ўрни мустаҳкамланди. "Экологик назорат тўғрисида" ги Конунда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарыш органдарининг, надавлат нотижорат ташкилотларининг, фуқароларнинг экологик назорат соҳасидаги ҳуқук, ваколат ва мажбутиятлари, жамоатчилик эколо-

гик назоратини амалга ошириш тартиби, шакллари ва услублари, унинг натижаларини расмийлаштириш ва рўёбга чиқарши тартиби аник-равшан белгилаб берилди. Шунингдек, жамоатчилик назоратининг янги шакли – экологик назоратнинг жамоати инспектори институти конундан даражасида белгилаб берилди. Келгусида ушбу институтлар тушунчасини қонуноғы ҳужжатларida яна да аниқлаштириш зарурити мавжуд бўлиб, ушбу институтларини сарадорларигина оширишга хизмат килади.

Бундан ташкири, 2014 йилда "Давлат қокимиюти ва бошқаруви органдари фаолиятини ошириш" тартиби тақомиллаштиришда ги ва "Ихтимойи шерисик тўғрисида" ги Конунларнинг қабул қилинши давлат қокимиюти органлари фаолиятининг очиқлариги таъминлашга, жамоатчиликни давлат қокимиюти органлари фаолияти ҳамда хабардор килишга, мамлакатимиз демократик янгилаш шамда модернизация килишга доир вазифаларни амалга оширишда оммавий ахборот воситалари ва фуқаролик жамияти институтларининг роли хамда ахамиятини оширишга, шунингдек, надавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамияти бошқа институтларининг ижтимоий-иқтисадий ривожлантиришдастурлари ва норматив-хуқуқий ҳужжатлар, битимлар хамда шартномалар, шунингдек босқа кўшма ҳужжатларининг амалга оширилиши устидан жамоатчилик назорати ўрнатилишига хизмат килади. Шу билан бир қаторда, мам-

лакатимизда демократик исполхотлар жараённи ва фуқаролик жамияти шаклланишининг жорий ҳолати жамоатчилик назорати институтининг давлат ва жамият ўргатидаги ўзаро самарали мулоқот сифатидаги ахамиятини янада ошириш мақсадиди "Мамлакатимизда демократик исполхотларни ривожлантириш концепцияси" да илгари суриглан давлат қокимиюти ва бошқаруви органдарынин тақомиллаштиришда ги ва "Ўзбекистон Республикасида жамоатчилик назорати тўғрисида" ги Конуни қабул қилиши заруритини келитириб чиқармоқда. Ушбу Конуннинг қабул қилинши давлат қокимиюти ва бошқаруви органлари фаолияти устидан жамият, фуқаролик институтлари назоратини амалга оширишинг ҳуқуқий механизмини яратишга хизмат килади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг тегишиларни шаклланишининг жорий ҳолати ривожлантиришдастурлари ва норматив-хуқуқий ҳужжатлар, битимлар хамда шартномалар, шунингдек босқа кўшма ҳужжатларининг амалга оширилиши устидан жамоатчилик назорати турлари, шакллари ва субъектлари, назорат предмети, уни амалга ошириш механизмлари, шунингдек, мазкур соҳада амалдаги конун ҳужжатларини ихро этмаганлик учун мансабдор шахслар жавобгарлиги

Шероз ХАБИЛЖОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти хузуридан Амалдаги конун ҳужжатларини мониторинги институти етакчи илмий ходими

шаклларининг белгилаб кўйилиши жамоатчилик назорати шаклларини амалиётга янада самарали татбиқ этиш имкониятини яратди.

Бугунги кунда ўзбекистондаги шаклланаётган жамоатчилик назорати амалиёти тараққиётнинг "ўзбек мөдели" хусусиятларидан келиб чиқсан ҳолда ривожланган демократик давлатларнинг илгор тажрибасига таянишини ҳам эътироф этиш лозим. Хусусан, хорижий давлатлар амалиёти жамоатчилик назоратининг жамоатчилик институтини оширишига хизмат килади.

Хулоса ўрнида айтиш керакки, мамлакатимизда жамоатчилик назорати тўғрисидаги яхлит ва тизимили қонуннинг қабул қилинши жамоатчилик назоратининг мавжуд шаклларини шаклларини яратишлар белгилаб берилди. Хусусан, Қонунда жамоатчилик назорати турлари, шакллари ва субъектлари, назорат предмети, уни амалга ошириш механизмлари, шунингдек, мазкур соҳада амалдаги конун ҳужжатларини ихро этмаганлик учун мансабдор шахслар жавобгарлиги

Тадбиркорлик фаолиятига аралашибаслик кафолатлари

органларига аризалар, таклифлар ва шикоятлар билан мурожаат иштакишига эга. Бундай ҳуқук "Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида" ги Қонун билан мустаҳкамланган.

Шикоятлар ёзма ёки электрон шаклда, давлат тилида ва бошқа тилларда берилishi мумкин. Мурожаатлар уларнинг тури ва шаклидан қатын назар, бир хил ахамиятига эга хисобланади.

Ўзбекистон Республикасининг Мавзумий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 43-моддасига асосан жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш жавобгарлик келитириб чиқаради. Жумладан, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини қабул қилиши ва кўриб чиқишни қонунга хилоф равишда рад этиш, уларни кўриб чиқиш муддатларини узрли сабаблариз бузиш, ёзма ёхуд электрон шаклда жавоб юбормаслик, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига зид карор қабул қилиши, жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланишини, мурожаат муносабати билан қабул қилинган қарорнинг бажарилишини таъминланамаганлик – мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солишига сабаб бўлади.

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларига зид карор қабул қилиши, жисмоний ва юридик шахсларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланишини, мурожаат муносабати билан қабул қилинган қарорнинг бажарилишини таъминланамаганлик – мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг бир бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солишига сабаб бўлади. Жисмоний ва юридик шахсларнинг

мурожаатлари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун Жиноят кодексида ҳам жазо чоралари назарда тутилган. Чунончи, кодексининг 144-моддасига мувоғик, жисмоний шахсни, унинг вакилини, уларнинг оила аъзоларини, юридик шахсни, унинг вакилини ва юридик шахс вакилининг оила аъзоларини улар давлат органига, давлат мусасасасига ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқарыш органларига мурожаат қилганини муносабати билан ёхуд билдирилган фикри ва мурожаатидаги танқид учун, худди шунингдек бошқача шаклда танқид қилганлиги учун мансабдор шахс томонидан таъкид этиши – энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваридан эллик бараваригача миқдорда жарима ёки иккита йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиши ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланди.

Тадбиркорлик фаолиятида беҳуда вактларни йўқотиш, давлат солик идораларида соатлаб навбат кутиб турнишни барагарда килиш максадидаги кулагиллар яратилиб, статистик ва солик ҳисоботларини тақдим этиш механизми сизларни дараҳада соддадаштирилди. Бугунги кунда тадбиркорлик субъектларининг 98 фоизи солик ва статистика ҳисоботлари топшириши, божхона декларацияларини расмийлаштириши эски усуздаги коғоз тўлдириши

Санжар МУҲАМАДЖАНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Юристлар макаласини ошириш маркази тингловчиси

йўли билан эмас, балки бевосита электрон шаклда амалга оширимокда.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожлантиришга тижорат банклари томонидан кредит берисиши имкониятига кенгайтирилди. 2014 йилда тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига 9 триллон сўмдан ортиқ ёки 2013 йилга нисбатан 1,3 барабор кўш, шу жумладан, 2 триллон сўмга яқин микдорда микрокредитлар ажратилди. Сўнгиде беш йилда кичик бизнесни кредитлаш ҳажми қарийб 5 барабар кўпайди. Бу рақамлар давлатимиз томонидан тадбиркорлик ва кичик бизнес субъектлари ҳар томонлами кўллаб-куватланаётганини ифодалаб турибди.

Мухтасар қилиб айтганда, тадбиркорлик сарфи Республикаизмизда касбхунар коллежларини тамомлаган ёшлар ҳисобига кенгайб бораётгани эса янада қувонлари хот. Тегиши конунлар асосида тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланниши максад килган бундай ёшларга солик ва креedit соҳасидаги имтиёзлар бериладиганни соҳа ривожида мухим омил бўлмоқда.

Мурожаат асосли бўлсин

Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлиси Сенати томонидан 2014
йил 13 ноября "Жисмоний ва юри-
дик шахсларнинг мурожаатлари
тўғрисида"ги Ўзбекистон Республи-
каси Қонуни маъқуланиб, 2014 йил
4 декабрдан амала киритилди.

Kонуннинг 5-моддасида фуқа-
роларни мурожаатлари тур-
лари ҳақида тушунча берил-
ган. Унда ариза — хукукларни, эркин-
ликларни ва қонуний манфаатларни
амалга ошириша ёрдам кўрсатиш
тўғрисидаги илтимос баён этилган
мурожаат эканлиги;

шикоят — бузилган хукукларни, эр-
кинликларни тикилаш ва қонуний ман-
фаатларни химоя килиш тўғрисидаги
табобатни баёни этилган мурожаат эканлиги;

қонуннинг 10-моддасига кўра, "Мур-
ожаат этиш хукуқидан фойдаланила-
ётганда жисмоний шахснинг жинси,
ири, миллати, тили, дини, ижтимоий
келиб чиқиши, эътиқоди, шахсий ва
ижтимоий мавқеяга, шунингдек юри-
дик шахсларнинг мулк шакли, жойлаш-
ган ери (почта манзили), ташкилий-
хукуқий шаклларига ва бошқа ҳолат-
ларига қараб камситишга йўл кўйил-
майди".

Шундай бўлса-да, айрим фуқаро-
лар томонидан қонуннинг ушбу тала-
би бузилиши, давлат органларига
сохта, бўйтон тарқатувчи шикоятлар
ёзуб, фуқароларнинг шаъни ва қадр-
кимматини камситиб, обўрўсига пурт-
етказётганилек ҳолатлари ҳам учраб
туриди. Жумладан, фуқаролар Г. Но-
дирова ҳамда X. Солиҳова хукуки му-
ҳофазаси қиливчи органларга ўзлари
фаолият юритаётган тармоқ раҳбари

Ўзбекистоннинг демократик ҳукуқий давлат қуриши ва фуқаролик жамиятини шаклан-
тиришга қаратилган сиёсати, ижтимоий йўналтирилган бозор иктисолиётига ўтиш, ҳал-
қаро ҳамжамият томонидан умумъетироф этилган инсон ҳукуқ ва эркинликларининг
устуворлиги тан олинганилиги муносабати билан кун тартибила долзарб бўлган жиноят
қонунини ислоҳ қилиш муаммоси янги қонулар яратиш ёки амалдагисини такомил-
лаштиришини тақозо этади.

Жиноят содир этишдан

ихтиёрий қайтишнинг ҳукуқий оқибати

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси умумий қисмнинг 6-боби "Тамом бўймаган жиноят" деб аталиб, иккита моддани ўз ичига олади. Ушбу моддалар жиноята тайёргарлик кўриши ва жиноят содир этишига суккад қилиш, тамом бўймаган жинояtlar ҳақида бўлиб, унда шахсга боғлик бўймаган ҳолатларга кўра охирига етказилмаган жинояtlar назарда тутилган.

ЖК 26-моддасининг 1-қисмига биноан, шахс жиноята тайёргарлик кўриши ҳаракатларини ёки жиноят содир этишига бевосита қаратилган ҳаракатларини охирiga етказиш мумкинligini аниглашадиган жолда тўхтатса, шунингдек, жиноят

оқибат келиб чиқиши мумкинligini англаган ҳолда унинг олдини олса, бу ҳол жиноят содир этишдан ихтиёрий қайtiш деб топилади.

Демак, жиноят содир этишдан ихтиёрий қайtiш — ижтимоий ҳафли, қонунга хилоф ва айбли қилимни содир этишдан ўзини тийган ва майян жиноят оқибатлар келиб чиқишининг олдини олган шахс хулк-атворининг қонуний ҳаракатидir.

Мазкур мадданинг 2-қисмига мувофиқ жиноят содир этишдан ихтиёрий қайtiш жа-
вобарликни истисно қилиади. ЖК 26-моддасининг 3-қисмига биноан, жиноят охирiga етказишдан ихтиёрий қайtiш ва энг зарур нормалардан бири

ган килмишида бошқа жиноят аломатларининг барча таркиби бўлса, жиноят жавобгарликка тортилади.

Жиноят содир этишдан ихтиёрий қайtiш охирiga етказилмаган (бошланган, лекин тугалланмаган) жиноят учун жавобгарликни шубҳасиз истисно қилиvchi ҳолат хисобланади ва жавобгарликни енгиллаштирадиган ҳолат, деб қаралиши мумкин эмас.

Жинояtlarнинг олдинда ушбу модда мухим ўрин тутиди. Чунки шахс онгли равишда жиноят содир этишдан ихтиёрий қайtанилиги ва жиноятнинг олдини олганлиги учун жиноят жавобгарликдан озод этилади. Бу эса шахсни амалдаги ҳаракатлари учун рабbatlantiruvchi нормадир. Шуни алоҳида қайд этиш лозимки, жиноят ва жиноят-процессусал конунчиликни янада либераллаштириш ва инсонпарварлик тамоилларига мувофиқлаштириш жараёнida бу энг зарур нормалардан бири

К.Жуманова устидан шикоят қилишган.

Уларнинг мурожаати юзасидан ўтказилган текширишлар натижасида аризаларда қайд этилган вожлар асосиз ва далилларга таянмаганилиги аникланади, тасдиғини топмаган.

К.Нодирова ва X.Солиҳова фуқаро К.Жумановага тухмат қўлганларнинг учун уларга нисбатан маъмурий жа-
вобарлик торошиб тўғрисидаги иш кўзгатилган. Жинойн ишлари бўйича Навоий шаҳар судининг 2014 йил 7 но-
ябрдаги қарорига асосан, Г.Нодирова ва X.Солиҳовага ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 40-модда-
сида назарда тутилган хукуқбазарларни содир этиган деб топилиб, уларнинг ҳар иккаласига жарима жазоси тайинланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 100-моддасига кўра, фуқаро ўзининг шаъни, қадр-

киммати ёки ишчанлик обрўсига пуртур етказувчи маълумотлар юзасидан, башарти бундай маълумотларни тарқатган шахс уларнинг ҳақиқатга тўғри келишини исботлай олмаса, суд йўли билан радига талаб қилишга ҳақли.

Ўзининг шаъни, қадр-киммати ёки ишчанлик обрўсига пуртур етказувчи маълумотлар тарқатилган фуқаро, бундай маълумотлар рад этилиши билан бир қаторда, уларни тарқатиш оқибатида етказилган зарап ва маънавий зиённинг ўрнини қоплашни талаб қилишга ҳам ҳақли ҳисобланади.

Шу боис, К.Жуманова фуқаролик ишлари бўйича Кармана туманлараро судига дайво аризаси билан мурожаат қилиб, Г.Нодирова ҳамда X.Солиҳовага нисбатан "юкори ташкилотларга асоссиз маълумотларни ёзуб, шаънига, обрўйига ва иш фаолиятига салбий таъсир этиб, пуртур ет-

казганликлари учун радида бериш ва жамоа олдига расман кечирим сўраш мажбуриятини юқлаш ҳамда ўзига етказилган маънавий зарарни ундириш"ни сўраган.

Фонинг 1021-моддасига биноан, агар зарар қадр-киммат ва ишчанлик обрў-эътиборни ҳақоратлови маълумотларни тарқати тифайли етказилган бўлса, маънавий зарар уни етказувчининг айбидан катъи назар, қоплашини назарда тутилган.

Сударори билан К.Жуманованинг даъво талаблари қоноатлантирилиб, Г.Нодирова ҳамда X.Солиҳова фуқаро К.Жуманова ишлайдиган жамоа олдидан расман кечирим сўраш ҳамда уларнинг ҳар бирдан жабралувчи фойдасига етказилган маънавий зарар учун 150 минг сўмдан то-
вон ундириш белгиланди.

Кейинги пайтларда судларда шунга ўхшаш даъво аризалари билан маънавий зарарни ундириш билан боғлик ишлар сони ортиб бормоқда.

Конунаримизда эса инсон шаъни ва қадр-кимматини хурмат қилиш, хукукларни энг олий қадрият сифатида этироф этиш каби юялар мустаҳкамланган. Шундай экан, турли ташкилотларга ариза-шикоят ёзишда бирорларнинг шаъни, қадр-кимматини камсити ёки ҳақорат, тухмат, бўйтон қилишини мақсад қилиб эмас, балки юзага келган хукуқбазарларни ёки шунга ўхшаган масалалар юзасидан, қонун талабидан келиб чиқиб мурожаат килинса, ортиқа ноҳуншилар ҳамда юкорида қайд этилгандек судлашувларнинг олининг бўлар эди.

Давр талаби

/Давоми. Бошланиши 5-бетда/

Интерактив хизматлар воситасида тадбиркорлик субъектларининг эрkin фаолиятни юритиши учун кулаги шарт-шароит ва имкониятлар ҳавола этиляти. Бугунги тадбиркор интернет орқали ҳўжаллик юритувчи субъектлар фаолиятини текшириш режа-жадвулни кузати боради, корхонасида қачон ва ким томонидан текшириш ўтказилишини аниқ билиб олади. Шунингдек, ислоҳотлар, конун ва қонуности хужжатлари билан танишиб боради. Ҳукуқ ва мажбуриятиларни билан уларга амал қилинган тадбиркорнинг иши эса юришаворади. Колаверса, текширувларнинг файриконый талабларини жавобзис қодирмайди. Буни куйидаги мисолда кўришимиз мумкин.

Бошқарма томонидан У.Тошматовнинг аризасига асосан ўтказилган терговодли текшируви мобайнида Фуркат туманинда давлат солик инспекцияси инспекторлари X.Тоштемиров ва Л.Серобиддиновлар тадбиркорлик солиқидан бўлган қарзини кечиб бериш эвазига 500 минг сўм пулини кўлга киритганликларни аниқланади. Тамагилларга нисбатан жиноят иши кўзгатилиб, улар тегиши жазога тортилди.

Тадбиркорларнинг яқин ҳамкори ва ишончли таянчига айланган баш тизимини янада ривожлантириш йўлида салмокли натижаларга эришилмоқда. Банк тизими томонидан кичик бизнесь ва хусусий тадбиркорликни, оиласвий бизнесьни, ўшлар ва аёллар ўртасида тадбиркорликни ривожлантириши молиявий жиҳатдан кўллаб-куватлаш, кредитлаш билан бирга, бу борадаги фаолият самарадорликгини янада оширишга караштирган таклифлар бериладигани дикъатга сазовордир.

Бирор, банк муассасасининг бозиги хизматлари тадбиркорлик субъектларига яратиладиган имкониятларни тушунтириб, ёрдам кўрсатиш ўрнига, уларнинг манбаатларини поймод этган ҳолатлар гамб ҳам учраб туриди.

Бошқарма томонидан тадбиркорликни кўллаб-куватлашга оид қонун ва қонуности хужжатлари ижросини тъъминлашадиганда доимий иш олиб борилмоқда. Кичик бизнесь ва тадбиркорлик субъектларининг муммалоларини ҳал қилиш учун ҳукуқий ва амалий ёрдам кўрсатилиб, янги иш ўрнлари яратилмоқда. Ҳусусан, ўтказилган тезкор-тахлилий тадбирда пластмасса маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтиослаштирилган "Фарғона гольд валлай пластик" МУЖ раҳбари Б.Жабборов фуқароларни норасмий равишда ишлатиб келганлиги аниқланади. У билан ўтказилган профилактик сухбат натижасида 5 нафар фуқаро ишга қабул килинди.

Хуласа килиб айтганда, солиқ солиш, лицензиялаш ва рўйхатдан ўтказиш, банк хизмати соҳаларида конунчиликнинг токомиллашви кичик бизнесь ва хусусий тадбиркорликнинг янада кенг кулоч ёйши учун ҳар томонлама қулаги шарт-шароит ва имкониятларни ҳавола этимоқда.

ИЧКИЛИК КЕЛТИРГАН КУЛФАТ

Бир ой давомида ишлаб, меңнати эвазига ҳақ олган ота, аввали, оиласи, фарзандларини ўйлаб, уларга хурсандчиллик улашуви совғалар, рўзгорига эса зарур маҳсулотлар олиб, жонажон уйи томон ошиқиши табиий. Бироқ А.Файзиев, К.Тўхтаев ва Ш.Қўзиевларнинг фикри бошқачароқ эди. Улар томоқлари ни ҳўллаб, шакаргуторлик қилишини афзал билиши.

Даврани кенгайтириш масадидаги Ш.Қўзиев дўстини Умид Ботировга ҳам кўнғироқ килди. Аммо ундан мажисида эканлиги ёзилган СМС-хабари келди. Учовлон вақтни зое кетказмаслик масадидаги шерикларини кутиб, яқин атрофдаги кафеларнинг биррида пиво ичиб ўтиришиди.

Умид ишхонасидан чиққанидан сўнг дўстига кўнғироқ килди.

— Ха, тинчликми?

— Ошна, шериклар билан сени кутиб ўтирибмиз. Келсанг, биргалашиб отамлашмиз.

— Шериклар ким?

— Сен танийдиганлар.

— Яхши, бораман.

Улфатлар яқин атрофдаги чойхонага боришиди. У ерда анча вақтгача кайфу сафо қилишиди. Шундан сўнг А.Файзиев ва Умид шахар четидаги чўмилиш хавzasига бориши таклифини ўртага ташлашди. Ширакайф шериклар бу фикрини бир овоздан кўллаб-куватлаштиди.

Чўмилиш хавzasи яқинидаги А.Файзиев изабеянида Ш.Тўхтаев яна ичкилик изабеянида кетишиди. Колганлар эса ҳавза томон одимлашти. Бирордан кейин спиртли ичимлик олиб келишганинг кетгандар ҳеч нарса тополмай, ортга кайтишиди. Боз устига, хавзада дўстларни қидириб, уларнинг қаерда чўмилишаётганини аниклай олишимади. Анча вақт сарсон булиб юрган А.Файзиев ва К.Тўхтаев эса шахарга кайтбай кетишиганди. Машинада уйига қайтаётган

шериклари йўлда уларни кўриб қолиб, машинадан тушишиди. Ўртада гап талашиб бошланди.

— Сенларни топа олмадик, — тутоқиб гап бошлади А.Файзиев. — Доим шунақа қиласанлар.

— Пиво олиб келасанлар, деб кутиб тургандик. Қанақасига тополмайсан? — эътиroz бўлдириди Умид. — Қўришамиз деганинг учун ишмени ҳам ташлаб келдим. Нимага энди ёлён галирсан!

Бир-бирини ҳақоратлаганидан сўнг У.Ботиров А.Файзи-

евнинг юзига мушт тушириди. У ерга йўқилди. Ёрдамга келиб, жанжалнинг олдини олмоқчи бўлган К.Тўхтаевнинг ҳам юзига мушт тушиди. Икковлон чекинишни афзал бўшиди.

Йўлда кетаётби, калтакланиб, аламзада бўлган К.Тўхтаев бу хақда кариндоши М.Кимсановга шикоят килди. А.Файзиев эса таниши Р.Йўлчибоеvни ёрдамга қақириди. Тўртвонлар кичик даҳаларнинг биррида қўришишиди. М.Кимсанов умидга кўнғироқ килди.

— Карим мени қариндошим

ЯРИМ ТУНДАГИ ҚИЛМИШ

Ота-онанинг фарзандларига қолдириладиган энг яхши мерос чиройли ҳуққайдир. Фарзанд ота-онасининг молу давлати билан бахтили бўймаслиги мумкин, аммо уларнинг яхши тарбия кўриб, гўзларни ўрганса, ҳар қандай ҳолатда ҳам тўғри ўйлаб тутиб, ўзини баҳтиёр ҳис қила олади. Одобни фарзанд эл орасига ҳурмат-этибор қозонади, жамиятда ҳам ўз ўринни топиб, юқсанак мэрсаларни забт этади. Аксинча, аксарият ҳолларда тарбияси бўш, ота-онасининг назорати суст бўлган болалар вояжига етагач, турли ноқонуний ишларнинг иштироқчисига айланниб қоладилар.

Эндиғина 19 ёшни қаршилаган Жамшид Бокиев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳамда Жавдот Зиёев жиноятига кўриб, кора курсидан жой олишиди. Улар нима иш килсан ҳам бизга ҳеч ким индамайди, деган ўйга бориб, каттиқ янгилишдилар.

Халқимизда "Саёб юрсанг, таёб ейсан", деган гап бор. Дарҳакиқат, саёб юриш ёшларни ҳеч қаҷон яхшилика етакламайди. Туни соат 23:00 ларда кўна айланисига чиқкан иккобинен пойтахтдаги "Аркадий" кафеси ёнига келишиди. Бирор ўтган-кеттаганларни кузатиб ўтиришиди. Шу вақт уларнинг ёнидан дугонасининг туғилган кунидан қайтаётган, вояжига етмаган

бўлади. Нимага уни урдинг?

— Биз ошнамиз. Буни ўзимиз ҳал қилиб оламиз. Тушундингми?

— Ўй, полвон, хозир ёнимга келасан. Бўлмаса, онангнинг олдига кираман.

— Аямни безовта қилиш шартмас. Хозир олдингга бораман.

Умид дастлаб дўсти Ш.Қўзиев билан бирга тогасининг Боғишамолдаги ўйига ўйлаб олди. Шеригига кийимини алмаштириб чиқишини айтаб, ичкарига кириб кетди. Устбошини алмаштиргач, ошхонадан пичок олди. Ташқарига чиққанида тогаси ва дўсти сухбатлашиб туршиарди. Жиён тогасига тезда қайтиб келишини айтаб, шериги билан кўчага чиқди.

Бу вақтда уларнинг олдига Р.Йўлчибоеv бошқарувадиги "Тико" русумли автомобилда К.Тўхтаев ва А.Файзиевлар келишаётганди. Улар маҳалла бошида кўришиди.

Умид яна эски қилиғини бошлаб, уларни куракда турмайдиган сўзлар билан ҳакоратлади. Ўртага Р.Йўлчибоеv тушган эди, уни ҳам бўравлаб сўқди. Можарога аралашишдан фойда йўқлигини тушунган Р.Йўлчибоеv ортига кайрилиб кетаётган пайтада Умиднинг жазаваси тутиб, ёнидаги пичокни унинг бикинига санчиб олди. Зарба кучидан пичок синиб, сопи жиноятчингин кўлида колди. Жароҳатланганини сезган Р.Йўлчибоеv тода машинасига ўтириб, шифононага ўйлаб сўқди. Ш.Қўзиев эса дўстининг йўлини тўсиз, уни маҳкам кучкодади. Бошқалар жуфтакни ростлаб қолишиди. Аммо Умид тичинчлини ниятида эмасди. У "Орқандан ётиб бораман", деб бакириб, жаҳл устида ўйига кириб кетди. Ошхонадан иккичи пичокни ҳам кўйнинг солиб, ўйла чиқишига шайланди. Аммо тогаси ва дўсту уни

Хусанжон ЮСУПОВ,
Андижон вилоят прокуратуроси
бўлим бошлиги

кўйиб юборишимади.

Умид шерипларининг ортидан бориши кераклигини такорлайверди. Бундан тоқати ток бўлган тога машинанинг калитини олиш учун бир кўли билан энди рулни ушлаган хам эди, Умид газни босиб, уни чамаси юз метргача судраб борди.

Машина тўхтаганидан сўнг тогатон очиб, симларни юлиб ташлади. Дўсти эса уни иносифга чакиришга харакат киларди.

— Ошнамисан? Бирга катта бўлганимиз. Тўрими? Доим бир-биримизга ёрдам бериб келамиз. Ошнам бўлсан, ҳозир машинадан тушасан.

Бу орада у Умиднинг кўлида пичок борлигини пайқаб колди.

— Мановини менга бер!

Ўртада талашув бошланниб, Умид энди яқин ошнамининг корнига пичок санчди. Буни кургун тога шу заҳоти уни машинаниг ўтказб, шифононага жўнади. Жинояти эса холосининг ўйига бориб, кийимларини алмаштириди.

Бундан олдин Р.Йўлчибоеv олиб келинган тиббий ёрдам марказига ўн беш дақиқа ўтиб, Ш.Қўзиев ҳам келитириди. Ҳар икки жабрдийда зудлик билан операция столига ётқизилди. Афуски, Ш.Қўзиевнинг жароҳати оғир бўлгани боис, унинг хаётини сақлаб қолишининг имкони бўлмади. Р.Йўлчибоеv эса анча вақт давомида соглигини тикилашиб мажбур бўлди.

Яқин дўстининг умримина ҳозир қилган жинояти тез орада кўлга олниди. Судда У.Ботировнинг барча айблари исботланди ва котил 17 йил муддатга озодликдан маҳрум килинди.

Сожида Қораева (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам бошқа оналар каби қизи Шарифанинг ақли-ҳуши, оқила бўлиб вояга етишини орзу қилгани аниқ. Ўйлаймизки, у тарбияда ҳам шунга яраша ўйл тутишига ҳаракат қилган. Аммо кейнинг воқеалар туфайли Сожида опа қизининг олдидаги ўзини айбор санай бошлиди.

ТАЖОВУЗ

Гап шундаки, Шарифа 2012 йилда кўйниси С.Чориевнинг ўғилчалиси Камолбекка змаганилка ёлланган дес. Сожида опа ҳам қизига вояжига етмаган бўлишига қарамасдан, ишлаб пул топишга розилик билдиради. Шу тарафи Шарифа С.Чориевнинг ўғлини боғчага кузатар, олиб келар, ота-онаси ўйл пайтада Камолбекка қараб туради. Шундай кунларнинг биррида ўтга келган С.Чориев, ўйлига змаганилка ётган Шарифа ёлғиз ўзи ўтирганини кўриб қолиб, фикри бузилади. Сўнгра у Шарифага ташланади ва куч ишлатиб, унинг номусига тегади. Сўнгра "Агар бўлган иш ҳақида бирорвога айтсанг, ўлдирман", деб дағдага қилалид.

Дастлабки тергов хамда суриншириув натижалари, тиббий экспертиза хуласалари ҳақиқатда ҳам С.Чориев вояжида ошлизигидан Фойдаланганларни тасдиқлади. Суд ҳукмiga кўра айланувчи С.Чориев ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 118-моддаси, 4-кисми билан айбор деб топилди ва унга 15 йилга озодликдан маҳрум килиш жазоси тайинланди.

Элмурод АБДУРАИМОВ,
Сурхондарё вилоят прокурори

қилимиши туфайли ўзининг номуси топталганларини тушуб-на бошлиди. Кизининг хаттихаракатларида ўзгаришилар бўлаётганини сезган она Шарифани ёнига чакириб, хаммасидан хабар топади ва она бола најот истаб, ҳукук-тартибот органларига мурожаат киладилар.

Дастлабки тергов хамда суриншириув натижалари, тиббий экспертиза хуласалари ҳақиқатда ҳам С.Чориев вояжида ошлизигидан Фойдаланганларни тасдиқлади. Суд ҳукмiga кўра айланувчи С.Чориев ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 118-моддаси, 4-кисми билан айбор деб топилди ва унга 15 йилга озодликдан маҳрум килиш жазоси тайинланди.

Рамазон ота билан Түхтагул ая Туроболовар ўғил-қыларни яхши нияттар билан оқ ювиб, оқ тараф, ўзлари емай едирип, киймай кийдирип, балогатга етказиши.

АКАНИНГ ҚОТИЛИ

Шерали ШОДИЕВ,
Коракүй туман прокурори

Аммо тарбия жуда но-зик масасы бўлгани боис, улар қаерда-дир тарбия жиловини бўш кўйиши чоғи, ўғиллари Усмон хаётда ўз ўрнини топол-май, сочи оқарди. Йўкса, инсон учун 45-46 ёш хаётнинг чинакам маъносини англаб, келажак ҳакида қай-ғуриш, оила куриб, фарзанд-лар тарбияси билан шугул-ланиши лозим бўлган давр. Усмон Туробовнинг бўйдоклиги тамға эмас, бироқ бир неча марта судланганлиги, спирти имчимликка ружу кўйиб, кишлодлошлари, кўшнинари назаридан четда колгани айни ҳакиат.

2014 йилнинг 20 сен-тябрь куни ака-ука Усмон ва Мухтор улфатчилик кимлом-чи бўлишди-ю, ўртага бир шиша ароқ кўйиб, "майдай" бошлаши. Кўп ўтмай кайфлари ошиб қолди. Гаплари чалкашиб, муроса йўлидан адаша бошладилар. Жанжал ур-йигитгача бориб етганда ака-ука акли ишга сололмайдиган даражада маст эдилар. Усмон кўлига тушганнишига урганида кильмишининг оқибатини ўлла-мади.

Спирти имчимлик таъсирида тамоман ўзини ўйқотиб кўйиган Усмон Туробов бешён дакка олдин меҳрибон бўлиб, кадаҳ чўқинтириб ўтирган акасини уриб ўлди-риб кўйди.

Суд жараёнда ота ҳам, онаизор ҳам ўғиллари ил-гари хеч жанжаллашмаган-ликларини, муносабатлари яхши эканлигини айтишиб, котил ўғил Усмон Туробовга енгиллик беришни сўрашганида, ўракларидан қандай ўлар кечди экан?! Қора курсида бosh эгиг ўтирган Усмон Туробовнинг виждони кийналмаятими-кан?

Ноахил фарзандлар тар-биясида қачондир йўл кўйилган ҳатодар ана шундай хўнук оқибат билан тутади.

Суднинг қора курсисида ўтирган, салкам ўтгиз ёшини қоралаётган Актаам ва Мустафоларнинг озигина бўлса-да қалбларидан инсоф бўлганида эли, вояга етма-ган уч ўсмирин алдов йўли билан хорижга олиб бориб, ўша ерда уларга нисбатан зўрлик ишлатиб, моддий манафат кўришга ҳаракат қилмаган бўларидар.

Мустафо Наманганинг кичик туманларидан бирдаги ошондага тамадди килиш учун кириб, анча колиб кетди. Чунки боягини кўп вақтдан бери Қозогистонда ишла-тган поччasi ва оғайниси Актаам билан кўнгироқлашган, у одам тошини тайинлаган эди. У атрофни олазарак бўлиб кузатаркан, кўзи нариги столда субхатлаши ўтирган икки йигитчага тушди. Сезишича, улар бекорчи, бирор хунарнинг ҳам бошини тушишмаган.

"Берарнинг ҳам, бермас-нинг ҳам олдидан ўт", деб бе-жиз айтишмаган, бир кўнгил-ларига кўл солиб кўриш фой-дадан холи бўлмас", деди ўзига ўзи Мустафо ва шу ўйда ўсмирлар ўтирган столга якинлаши.

— Йигитлар, бир ўзим зе-риклим. Суҳбатингларга мени ҳам кўшинглар, — деди у.

— Э, Мустафо ака, қалай-сиз? — деди йигитларининг бирни Элдар. — Ишларингиз яхшими?

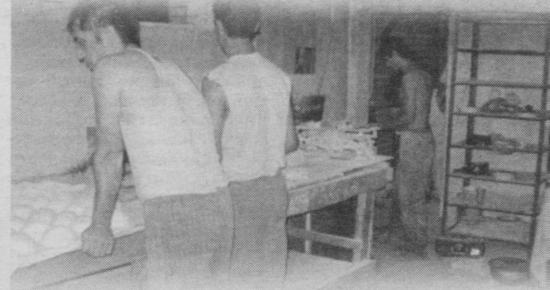
— Ишлар во! — деди Мустафо бosh баромони кўрсатиб. — Бир йилда уч ой ўёқа бориб ишлаб келсан бўлди. Бир йилда топадиганини топа-ман.

— У ёнгиз қаэр? Нима иш киласиз ўзи? — кизиқи Александр.

— Новвойхоналар бор, ўша ерда ишлайман. У ерда нов-

ОДАМФУРУШ ОҒАЙНИЛАР

Нигина ГАИББАЕВА,
Наманганд вилоят прокуратураси
бўлим прокурори
Нууцлар НИЁЗОВА,
«Нууц»

войларнинг иши беш. Бир ойда беш юз долларни ўйнаб ўтириши топиш мумкин.

— Йўғ-е?! Беш юз долларни-я? — ҳайратландин Элдар. — Зўр-ку! Меним ўша ёқса олиб кетмайисизми? Ўтган ўзили шу ердаги бир новвойхонада ишлаганман. Ҳеч бўлмагандана новвойгани ёрдамлаша оламан.

— Ўйлаб кўриш керак. У ёкдаги оғайнилар билан кўнгироқлашай-чи, иши ке-рамикан..., — атайнан ўзини хотиржам тутди Мустафо. Аммо навбатдаги "ов"и бароридан келаётганидан севинётганди.

— Ака, илтимос, менгаяни иш гаплашинг. Элдар билан бирга бориб, пича пул ишлаб келаридик, — Александр худди катта сармоядан куруқ қолаётгандек Мустафага ёлворди.

— Сенлар, яхшини, ўзла-рингга яна бир-иккита шерик топларинг. Бирга жўнатиб юбор-раман. Борсан, иш топилиди. Ҳа, ёдимга тушди, тўртта бола ўйига келиб кетиши керак эди. Ушаларнинг ўрнига кўяман сенларни.

— Шундай килинг, ака...

— Элдар, Олегни ҳам кўндирирас-чи, уям бир пайт-лар новвойга шогирд тушган-ди, — деди Александр кўзла-

ри чакнаб.

Учовлон ҳайрлашдилар. Элдар ва Александр Олегни ҳам хорижга бориша кўндири-диган, Мустафо эса улардан жавоб кутадиган бўлди.

Мустафо кўнглиг чо бўлиб уйига кайдай. Аммо бир нарса дилини фаш қила бошлади. Йигитчалар ҳали вояга етма-ган, паспорлари ҳам йўқ. Уларни чегарадан ўтказиб юбориш мушкун. Бирор узумда бу "муаммо"га ҳам ечим топди. Танишлари билан кўнгироқлашган эди, улар бо-лаларни айланма йўллар оркали Қозогистон Республика-сига ўтказиб юборадиган бўлишиди.

Йигитчалар кўп куттиришмади. Элдар ва Александр Олегни ҳам онаисини фарзанди-ни хорижга жўнатишига кўндиришиди. Орадан икки кун ўтиб, Мустафо уч ўсмирни Тошкент-гача кузатиб бориб, у ердаги таниши билан учраштириди. У йигитчаларни айланма йўллар оркали Қозогистонга ўтказиб юборадиган бўлди.

Ўсмирлар ноконуний йўллар билан мусоифир юртга келиб, катта като кўлганликларини Актаамнинг кўлига топширилганларидан сўнг анг-шакланиб ўлгурмаган ўшларга таъсир ўтказиши билан ҳам хавфлиди.

лаб етдилар.

— Кечаси билан ишлайсанлар. Сен, — Элдагра юзланди Актаам, — дўйонларга нон тар-қатасан. Сен, Саша, хамир корасан. Сен эса Олег, мен нима иш бўларсан киласан, тушунарлами?! — ўшкirdи Актаам. — Дангасаликни, кочиб кетишини хаёлларинга ҳам кептилмаларинг!

Актаам шундай деб уларнинг туғилганлик ҳақидаги гувоҳно-маларини олиб кўйди. Бир ҳафтадаёқ ўспиринлар ўз ўй-ларини соғиниб колишиди. Ҳар қачнада тоза сиз шиша масинини, Актаамга ёқмасди. Қоринлари тўйиб овқат єйимас, бирорта нон тушни кетса, жазоланишарди. Кечалари ҳам тўйиб ухлашомласди.

— Мен барибири қочиб кетаман, — деди Элдар ҷароидан аранг кўзини очиб.

Қолган икки йигитча бирон нима дейшишга кўришиди.

Икки ойдан сўнг пайт пой-лаб юрган новвойхонадан кочиб кетди, — деди Элдар ҷароидан аранг кўзини очиб.

— Ойижон, кийналиб кетдим, менинг кацириб олинглар. Ишлётгандан жойимдан кочдим. Милицияга хабар беринг, бўлмаса мени шу ёкларда...

Алока шу ерда узилди. Онаизорнинг "бошидан капалаги учди". Зудлик билан ИИБ-га ариза билан мурожаат этиди...

Суд мудхии жиноят содир этган Актаам Амонов ҳамда Мустафо Ахтамовни 8 йил-у 2 ой муддатта озодликдан маҳрум қилиш жазосига хукм этди.

ЭГРИ НИҲОЛ ҚАЕРДАН ПАЙДО БЎЛДИ?

Шиддат билан ўзгараётган гло-баллашув даврида яшайтиз. Бу жараён ҳалқлар ўртасида ҳам-корлик алоқаларини кучайтириши билан бирга, турли ёт оқимлар пай-тиришни көнчидан кечиб, катта като кўлганликларини Актаамнинг кўлига топширилганларидан ўтказиши билан ҳам хавфлиди.

Камолиддин ЖАВДАНОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси
бўлим бошлиги ўринбосари

киим харид қилиш ниятида келаётган Зафар Ҳайдоров икки ўртоги билан дуч келди.

Боскинчи уларга автомат ўқталди-да: — Жойиндан кимирлама! Сумкандаги пулларни узат, — деди дўй билан. Йигитлар бир зум котиб колишиди. Шу пайтда ҳам куролли боскинчи бўлса-чи?! Улар хайратда қолгача, кўлларини кўтаришиди.

— Пулни бер деяпман, — бақирди Амон. Бироқ вазиятдан фойдаланган Зафар унга ташланди-да, юзидан никобни тортиб олди. Ўзини таниши қолишиларидан хавфсизраган Амон унинг ўзига қараша тўй, ўзди. Зафар юзини чанглаб келди. Ўртоқлари унга ёрдамга шошилишиди. Амон бозордан чиқиб, такси тўхтатди.

У айтган нархга рози бўлган Амон ўйига келиб, пулга арзидигандан нарса кидидри. Ниҳоят, опасининг тиља тақинчоқларига кўзги тушди ва уларни 2,5 млн. сумга сотиб, куролларни ўйига олиб келди.

Унинг режаси, аҳоли гавжум жойларда, бозор атрофларида валиута олди-сотдиси билан шуғулланадиганларга хужум килиб, пулни тортиб олиш эди. Назаридан, бу одамларда пул жуда кўп эди.

Эртасига эрта билан никоб, кўлқоп, пневматик автомат ва тўлпончани ўллари билан сумкага жойлаб, "ов"га чиқди. Кўчаларини айланди. Лекин "валютчи"-лар кўринмади. Автобусга чиқиб, Самарқанд шахридаги "Сиёб бозори"га келди. Бу ерда у излаганлар кўп экан. Лекин атрофда ички ишлар ходимлари ҳам бор эди. Амон бу атрофда ишни амалга оширишининг имконини топа олмай, "Янги бозор" томон йўл олди. Атрофда ички ишлар ходимлари кўринмайдигандан фойдаланмоқи бўлган йигитга дарваза ёнида ўзига никоб, кўлларига кўлқоп кийди. Ўнга бозордан фарзандларига

ишилди. А.Жумаев ёшлик туфайли килиб кўйган кимлиши учун суд хукми билан тегишили жазога тортилди.

Истиқол йилларидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик мамакатимиз иқтисодиётида мұхым бүйнега айланады. Шу бойс тадбиркорлик билан шүгүлшіннен истагида бұлған фуқароларға көнг ійіллар очиб бериліп, уларға қуалай ишбизармоналық мұхитини яратып, ұхқуқий имтінелер беріш, әр томонлама құллаб-құвватлашга алоқындастырып қаралтымояқ.

Mазкур имконияттардан көнг фойдаланаёттандын соңда вакылдарды давлатимизнің ижтимоий-иктисодиқ ривожланысында үзларыннан үлкен хиссаларни күшип келмоқдалар.

Мәдениет, қонунған хилофраввишта алкоголли маҳсулоттарни ишлаб чыкашып, мұомалага кириштеп билан боғлиқ ұхқуқбұзарларының иж-

Юртимизда ёш кадрларнинг әр томонлама камол топиши, иктидори ва саломхияттың түлік намесіннен этиши учун үлкен имконияттар яратылған. Тәлем ти-зиминиң ривожлантириш учун ажратылған сармоялар мамлекатимиз келажынни тағминалаша мұхым ажамияттың әртімояқ.

Директорнинг талаби

Тұлқын ТУРСУНБАЕВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Янгиарқы тұмандарының бўлими бошлиги

Бу соҳадаги ислоҳотлар замирида энг замонавий шарт-шароитларга ега бўлган ўрта маҳсус ва олий ўкув юртларидан таълим оләттандыр ёшларимизни ѿксас мала-калийлар кадрлар сифатида тайдерлаш пирвард мақсад қилип қўйилган.

Тәлем ти-зиминде амалга ошириләттандыр ислоҳотлар бойс, юзлаб замонавий касб-хунар коллежлари, академиялар, лицеелар ва мактаблар барпо этилиб, үкитишининг са-марали илфор ти-зимини ҳаётга жорий килинди. Зеро, келажак авлодимиз эркін фуқаролик жамияттинг ҳал құлувчи кучи ва негизидир.

Таъқидлаш жоизки, ижтимоий жаһа-нларни тартибга солиб турған қонунлар бор экан, тәлем соҳасидаги муносабатларда ҳам адолат тамоили устувордир. Бирок, ушбу шарафли ва масъулиятли соҳада ишловчи айрим маъсул ҳодимлар таълим бериш ўрнига, ўз ишига тамагирли билан қараб, пора олиши кишини ажаблантирилди.

Бош прокуратура хузуридан СВОЖДЛКК департаментининг Янгиарқы тұмандарының бўлими томонидан боза ҳукукни муҳофаза құлувчи орган ҳодимлары билан ҳамкорликда олиб борилган тезкор тадбирда яна бир пораҳұрлық ҳолатында чек қўйилди. Тумандаги ихти-сослаштырилган умумтағылым мактаби директори лавозимида ишлаган Зуфарбек Хамроев (исм-фамилиялар ўзгартырилган) хизмат мақседін ғараз мақсадда фойдаланады, ўз бозиша ташвиш ортириб одди. У мактабда ижад асосида буфер ишини юритиб келәттанды Шоира Тилововадан ҳар ойда 200 минг сүм бериши таълап қилип, акс холда мактабда ишлатасынан айттанида, уннинг асл киеси замонавий болған.

Халқымизда "Күр қассасини бир марта ийкотади", деган нақл бор. Аммо, нағи-ниң күлиға айланғанлығы күттейтінде Зуфарбек Хамроевнің түрі үйінан яна бир бор адаштириди. Лавозимини ноконунный бойлек топиш учун бир восита деб билди ва Ш.Тилововадан бу сафар 400 минг сүм сўради ва пулни олган вақтда ушланды.

Суд томонидан пораҳұр рахбарга нисбатан тегишил жазо тайинланды.

Үз-үзидан савол туғилади. Шу таріка топилған мөддий бойлек инсоннинг хо-тиражмалығы, оиласининг тинчлигі-юй айниңса, иллар давомидан ортирилган хурма-тидан, обрәсідан бир зұмда маҳрум бўлишига азрирмак! Ушбу ҳолат бу касб әга-ларини ҳүшәрлікка, зиммаларига юклатылған вазифаны вижданан адо этишига чорлайди деб ўйлаймыз.

Ароқфурушлар

Улугбек ИЛЯСОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Тошкент шаҳар бошқармаси бўлим
бошлигининг үринбосари

департаменти ходимлари томонидан алкогол маҳсулотларининг ноконуний савдоси, айниңса, яширип ишлаб чыкашынни ҳомаше манбаларини фош этиш борасида мұайян ишлар амалга оширип келинімдә. Ҳусусан, департаменттің Андикон вилоят бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган тезкор тадбирлар натижасыда фуқаролар Шерзод Ҳамидов, Наргиза Кутубоева ва Дамир Юнусов (исм-фами-

лиялар ўзгартырилган) яширип цех ташкил қилип, кўлбода усула иштэмолчиларнинг ҳаёті ва соглиги талабларига жавоб бермайдын алкогол маҳсулотларни ишлаб чыкараёттанилларни аникланди.

Улардан 7,7 млн. сўмлик

қадоқлаш мосламаси, арок қопқоқлари, полистилен идишлар, акциз маркалари, 36 дона арок, 2,5 литр спирт ва башқа жиҳозлар ашёвий далил сифатида олинди.

Инсон саломатлигига хавф солувчи алкогол маҳсулотини тайёрлаш орқали мўмай пул топишига уринган бу фуқароларни нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, қонуний чоралар кўрildi.

Шу ўринда таъқидлаш жоизки, тадбиркорликнинг қонуний йўли туриб, ноконуний даромадин деб юрт иктисодиётига ва эл саломатлигига зарар етказишига ҳеч кимнинг ҳаққи йўй.

Вазифани сүйистеъмол қилиш оқибати

Бугун юртимизда ҳар бир соҳада босқичма-босқич амалга ошириләттандыр ислоҳотлар инсон ва уннинг манбаатлари учун хизмат қилимдә. Бунга жавобан фуқароларимизда қонунарга ҳурмат хиссиси мустаҳкамланиб бормоқда. Лекин айрим ҳолларда мансаб мавқеидан шахсий манбаатларни йўлида фойдаланиб, қонуналарни четлаб бойлик ортиришини мақсад құлувчилар ҳам учраб турибди.

Mаълумки, айни вақтда юртимизда фуқаролар паспортларни биометрик паспорту алмаشتаришмодда. Темур Волков (исм-фамилиялар ўзгартырилган) ҳам ўтган ийл ѿйида фуқаролик паспортуни алмаشتариш учун Ангрен шаҳрина қарашы Красногорск шаҳарчасининг паспорт бўлумига келади. Унга биометрик паспорт жуда зарур бўлгани бўис ишни тез амалга ошириш учун бўлумигин мутасадди ходимларига мурожаат қилиди. Паспорт бўлими бўшилди лавозимида ишлаган Ҳакимжон Ҳайдаров эса бу ишдан ўз

манбаати йўлида фойдаланиб қолмокчи бўлади.

Ҳайдаров аввалига Т.Волковга фуқаролик ҳужжати тайёр бўлишига бироз вақт керак бўлишини айтиб, уннинг ҳафасасини пир қилиди. Аммо бошлиқ гап орасида агар "хизмат ҳақи" узатса, айтиган вақтда биометрик паспорт тайёр бўлишини ҳам қистириб ўтча, ноилож қолган Т.Волков "хизмат ҳақи" қаңча эканлигини сўрашга мажбур бўлади. Бўлим бошлиги қозғозга 100 АҚШ долларини ёзиб, унга кўрсатади.

Паспорт бўлими бўшилди бўшилди чиққан Т.Волков уннинг та-

магариллик қилаёттанини тушишиб етади ва кераки жойга ариза билан мурожаат қилиди. Уннинг ариза асосида ўтказилган тадбирда Ҳайдаров хизмат хонасида 100 АҚШ долларини пора тарикасида оләттандыр вақтда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ходимлари томонидан кўлга олинди.

Жиноят ишлари бўйича Ангрен шаҳар суди Ҳайдаровнинг қилмисига яраша жазо тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Нафс йўлидаги «ҳамкорлик»

Одилжон МАХМУДХОНОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг Жиззах
вилоят бошқармаси бўлими бошлиги

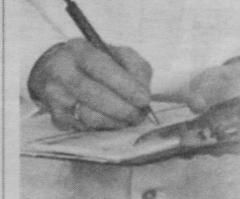
Одамлар манбаати йўлида нима-ларга кўл урмайи, лейзис Айримлар ноконуний даромад то-пини иниңжаси ҳеч нарсалан қайтишмайди. Ҳаттоқи, ўзлари кўл ураёттанды иш жиноят эканлигини, шу туфайли жазога тортишларни мумкиннинг били турниб ҳам, аҳдларидан қайтишмайди.

Фирибгар назоратчи

Пўлат САБИРОВ,
СВОЖДЛКК департаментининг
Гулистон тумандарының бўлими сурештирувчи

Жумладан, у фуқаро У.Тўхтаеванинг хонадо-нига кириб, электр хисоблагични текши-ради ва электр энергиясидан қарзи кўпайиб кеттаганини айтиб, ундан тўлаб кўйишни шарти билан 100 минг сўм пул олади. Унга эса соҳталаштирилган тўлов квантитасини беради. А.Султонов ўша худуддаги яна бир фуқаро С.Холиковни ҳам чув тушниши. У электр хисоблагични текшириб кўриб, фойдаланғанда электр энергияси учун дархол 120 минг сўм тўлаб кўйишни талаб қилиди. С.Холиков назоратчига сўралган пулни береби юборди. Бу пул ҳам назоратчининг чўнтигидан жой олди. У худуддаги яна бир фуқарони шу таріқа чув тушриб, 200 минг сўм пулни кўлга киритиди.

Алданған фуқаролар тегишили жойга ариза билан мурожаат қилиди. СВОЖДЛКК департаментининг Гулистон шаҳар бўлими томонидан А.Султононининг ушбу ҳаракатлари юзасидан жиноят иши қўзғатилиди. Унинг қимлишларини атрофлича кўриб чиқкан суди Фирибгарга тегишили жазо тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Фарҳод Душанов Жиззах шаҳар тибиёт бирлашма-сига қараши режали хирургия бўлими мудири, Муҳабат Ҳатамова Жиззах тумандарын тибиёт бирлашмасига қарашли марказий поликлиникада травматолог-шифокор, Синдром Каримкулов эса Жиззах шаҳар тибиёт бирлашмасига қарашли марказий поликлиникада травматолог-ортопед бўлиб ишларди. Уларни мансаб ваколатларидан фойдаланған ҳолда мумай даромад иштаги бирлаштириди.

Ф.Душанов пора эвазига фуқаро Х.Муродованинг кизиги С.Сайдуллаевани ногиронликка чиқариши учун бўлимда стационар тартибда ётиб даволанғанлиги ҳақида соҳта тибиёт байномма туздади. Бунинг эвазига Х.Муродовадан 100 минг сўм олади.

Сўнг травматолог-ортопед шифокор С.Каримкулов билан ўзаро келишиади. Натижада Ч.Сайдуллаевага шаҳар тибиёт бирлашмасига даволанғанлиши бўлса ҳам бир хафта даволанғанлиги ҳақида ҳужжат тайёрланади. Шунингдек, баш шифокор ўринбосарининг имзосини соҳталаштириб, кўчирма-ни Х.Муродовага берисиди.

Архив мудириаси М.Ҳатамова эса бошқача йўл танлади. У Х.Муродованинг "қизигизни ногиронликка чиқариб бераман", деб алдайди ва ўзига ишонган аёлнинг 200 минг сўм пулни олади.

Нафс йўлида ҳамкорлик қилган шифокорлар қанчалик пухта иш юритишига интилишмасин, уларнинг кирдкорларни фош этилди. Ушбу жиноят иши кўриб чиқкан суд уларнинг ҳар бирига қимлишига яраша жазо тайинлади.

«Асака» банк ёш тадбиркорлар ривожига мадад бўлмоқда

Муҳтарим Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига кириши таннани маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг кўшма мажлисида нутқида Ўзбекистон иктисолидётининг барқарор ўсшини таъминлаша аввало мара ва матонатли, кўпич кўрган халқимизнинг дунёкараси, сиёсий оғиг ва савиаси тобора юксалиб бораётганида кўришимиз ва энг мухими, бўгунги кунда ҳал қўйувчи куч бўлиб майдонга чиқаётган, замонавий билим ва касб-хунарларни пухта эгаллаган, мустақил ва янгича фикрайдиган, Ватанимизнинг эртанги куни учун масъулиятни ўз зиммасига олиши қодир бўлган нафқорон ёшлирамизни биз ўзимизнинг ишончимиз, таянимизни сунянимиз деб билганимизадир, деб таъкилаб ўтгани биз ёшларни янада шикоатни вағайратли бўлишига унлайди. Давлатимиз раҳбарининг сўзлари бизга қанот берди лесам, муболага бўлмайди.

Юрточимиз ташаббуси билан мамлакатимизда ёшларга катта имкониятлар яратилгани, катта ишонч билдирилгани бизни юқори мэрралар сари илдам қадам ташашга ўндамодка. Ёшларга яратилган имтиёз ва имкониятлардан илхомланиб, тадбиркор бўлишини ният қўлдим. Бу ниятим мени мамлакатимизда кўзга кўринган, етакчи банклардан бири бўлган "Асака" давлат-акциядорлик тижорат банки сари етаклади.

"Асака" банк томонидан тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиш истагида бўлган ёшларга ўз фаолиятларини бошлашларига алоҳида эътибор қаратилиб, молиявий кўмак берилётганилиги бизга жуда кўл келмоқда. Мен каби ёшлар "Асака" банкнинг имтиёзли кредитлари хисобига янги ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш объектларини бунёд этиб, юртимизнинг янада обод бўлишига, янги иш ўрнинлари яратилишига ўзларининг муносаб ҳиссаларини кўшишомдалар.

Беруний туманидаги ёнгил саноат касб-хунар коллежини тамомлагандан

сўнг, тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиши максад қўйдим. Бизнес-лойихамни ишлаб чиқиш давомимда худудимизда аҳолининг сарҳил меваларга бўлган эҳтиёжини таъминлаш истаги мени тадбиркорликка унади. Бизнес фаолиятимни амалга ошириш учун эса зарур молиявий кўмак олишининг имкониятлари яратилганини назарда тутиб, шу хайрли ишга бел бўладим. Кредит маблаги олиш максадида "Асака" банк ходимларига бизнес-режамини таддим этдим. Бизнес форми "Асака" банк томонидан кўллаб-куватланганилиги мени беҳад кувон-

тириди. Банк мутасадди ходимларининг керакли маслаҳатларидан кейин кредит олиш учун зарур бўлган хужжатларни банкка тақдим этдим. Кредит ажратилгач, аҳолининг сифатли, табиии шифобаш меваларга бўлган эҳтиёжини қондириши мақсадида худудимизда боғдорчиликни йўлга кўйдим. Энг асосиси, бизнес-лойиха амалга ошиши туфайли корхонамизда иш ўрнинлари сонини беш нафара кўпайтириш имкони яратилди. Хозирда ўз фаолиятимни янада кенгайтириш учун худудимизда корамолчиликни ривожлантириши олдимга максад қилиб қўйдим. Шу юзасидан ишлаб чиқсан бизнес-лойихам учун "Асака" банк томонидан имтиёзли кредит олиш ҳуқукини берувчи сертификат билан тақдирландим. Ушбу лойихани амалиётга йўналтириш аҳолини гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминлаш ва яна 5 нафар янги иш ўрни яратиш имконини беради ва ўзимга ўхшаш ёшлар ишга қабул қилинади.

Мен "Асака" банк мижози эканлигимдан, қолаверса, ҳозирги кунда юртимиз аҳолиси дастурхонини сифатли маҳсулотлар билан таъминлаш бўйича мамлакатимизда олиб берилётган улкан ишларда ўзимнинг камтарона мехнатим билан иштирок этётгандигимдан фоят мамнунман.

Тимур РЎЗИМОВ,
Беруний туманидаги
"Agrofirma Temur Barakat"
хусусий корхонаси раҳбари

Хизматлор лицензиянгиз

Ўн учинчиси ҳам ўғил!

Американинг Мичиган штатида яшовчи 12 ўғил фарзанднинг онаси бўлган аёл ўн учинчи фарзандини дунёга келтиради. "ABC News" наширининг хабарига кўра, онларнинг кенжаси ҳам ўғил экан.

Маълум қилишича, боланинг ота-онаси Жей ва Катери Швандт түғилажак фарзандининг жинсини одиндан билишган.

40 ёшли Жей Швандт хотини катта оиласи бўшаришда етарли таърибага эга эканлигини, бунинг боиси, унинг ота-онаси ҳам 14 нафар фарзандни тарбиялашганини таъкидлаб ўтди.

Кучли торнадолар

АҚШнинг Техас ва Оклахома штатларида бир нечта кучли торнадолар кузатилиди. Табий оғат оқибатида иккى киши ҳалок бўлган ва яна ўнлаб одамлар жароҳат олган.

Торнадо 90га яқин уйни вайрон қилди. Баъзи шахарлarda электр узатиш тармоқларининг шикастланганилиги туфайли электр таъминоти узилиб қолган. Кучли момақадирок, тезлиги соатига 120 километрдан ошадиган шамоллар дўл аралаш шиддатли жалаларни аҳоли пунктларига олиб келган. Метеорологларнинг маълумотларига кўра, торнадо, дувул ва жалалар яна бир неча хафта давом этиши таҳмин қилинмоқда.

Италияда Эбола қайд этилди

Италияда илк бор Эбола истимаси билан касалмаганинг ҳолати қайд этилди, деб хабар берилмоқда Жаҳон соглиғини сақлаш ташкилотининг расмий сайтида.

Ушбу касаллик Сьерра-Леонеда беморларга ёрдам кўрсатган тибий ходимдада аниқланган. Италиялик шахаридан Касабланка орқали Римга 7 май куни учиб келган. Унда касаллиникнг биринчи аломатлари 72 соат ўтиб, 10 майда сезила бошлаган. Бемор аввал Сардиния шифохонасига ётқизилган, сўнгра Римдаги юкумли касалликлар миллий институти шифохонасига олиб келинган.

Италиялик мутахассислар касаллик аломатлари 72 соат ўтиб аниқланганни сабабли, bemor билан бирга учган йўловчиларга ҳеч қандай хавф таҳдид солмаслигини айтишибди.

Автобус ҳалокатга учради

БАДА зиёратчиларни олиб кетаётган автобуснинг ҳалокатга учраши натижасида 3 киши ҳалок бўлди, 5 киши яраланди.

Оммавий аҳборот воситаларининг маълум қилишича, ҳалокат Абу Дабидан 200 км. узоқлиқда содир бўлган. 60 нафар зиёратчini олиб кетаётган автобус гидрографининг ёрлиб кетиши натижасида йўлтранспорт ҳодисаси содир бўлган. Уч киши воқеа жойида ҳалок бўлган, яна 10 киши оғир ахвозда шифохонага ётқизилган.

Абу Даби полицияси вакили полковник Ҳамад Наср ал-Балушийнинг маълумот берисича, ҳалокатга хайдовчининг катта тезлиқда юргани сабаб бўлган.

Зиёратчиларнинг барчаси Хиндистоннинг Керала штатидан бўлиб, улар Умра зиёратидан қайтишаётган экан.

Ўн минг сайғоқ нобуд бўлди

Қозогистоннинг Кустанай вилояти ҳудудидаги даштларда Қизил китобга киритилган сайғоқлар қирилиб кетмоқда. Бу ҳадд республика қишлоқ хўйалиги сайти маълум қилган.

Хабарда айтилишича, 10 мингга яқин сайғоқ жонсиз ҳолатда топилган. Ветеринария маркази ходимларининг таъқидлашича, жониорларнинг ўлимига пастереллэз хасталиги (вирусли касаллик) сабаб бўлган.

Айни вактда маҳсус штаб ташкил этилиб, нобуд бўлган жониорлар йигиб олинмоқда.

Маълумот учун, сайғоқлар Евросиё бўйлаб кенг тарқалмаган. Улар асосан Қозогистон, Ўзбекистон, Туркманистон, Россия ва Мўгулистон ҳудудларида шайдайди. 2013 йилги маълумотларга кўра, бу ҳудудлар бўйлаб 50 мингта яқин сайғоқ яшайдиган аниқланган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

Иммобиле Италияга қайтиши мүмкин

2013-2014 йилги мавсумада Италия чемпионатында түпурар бўлиб, "Боруссия Д" клубига ўтган Чиро Иммобиленин Германиядаги фаолияти уччалик ҳам мудаффақияти кечмади. Энциклика ҳужумчи Италияга қайтиши мүмкин. Иммобилега "Интер" клубин томонидан қизиқиш билдирилмоқда.

Маълум булишича, агар миланликлар футбольчиси Маури Икарди клубни тарк этадиган бўлса, Иммобиленин жамоага ўтиш имкониятлари янада ортади.

Қатар чемпионати юлдузлар билан бойиш арафасида

Calciomercato.com порталининг хабар бернича, Италиянинг "Ювентус" клуби ярим ҳимоячиси Андреа Пирло ёзги трансферлар вақтида жамоани тарк этади.

Маълумотларга кўра, футбольчининг "Ювентус" клуби билан шартномаси 2016 йилгача тузилган бўйса-да, у шу ёздаёт Қатарга кўчиб ўтиши мүмкин.

Катарнинг "Ал-Жайш" ва "Ас-Сад" клублари 36 ёшли италияник футбольчига шартнома таклиф қилишга тайёр.

Эслатиб ўтамиз, Пирло "Ювентус" клуби сафида 2011 йилдан бери тўп суруб келмодка.

Шунингдек, Испаниянинг "Барселона" клуби ярим ҳимоячиси Хави ҳам Катарнинг "Ас-Сад" клубига ўтиши мүмкин. Хабарингиз бор, бу борадаги мишишлар жорий йилиннинг марта ойида пайдо бўлган эди. Бироқ футбольчи амалдаги клуби билан чемпионликни кўлга киритмагучча қайси жамоага ўтишини оммага маълум қиласлашигини таъкидлаган эди.

"Сток Сити" Мунирни ижарага олмоқчи

Англияning "Сток Сити" жамоаси раҳбарияти ёзла таркибга бир қатор футбольчиларни кўшиб олмоқчи. Ҳусусан, клуб раҳбариятининг айни вақтаги эътибори Испаниянинг "Барселона" клуби футбольчиси Мунир Эл-Хаддалинга қартилаган.

Инглиз клуби Мунирни ижарага олиш тақлифи билан чиқмоқчи. Каталонияликлар таркибидаги етарлича ўйин амалиётига эга бўлмаётгани сабабли Мунирни беришишни мүнозоқчи.

Эслатиб ўтамиз, Мунирни "Сток Сити" клубидан ташқари, "Тоттенхэм" ҳам ижарага олмоқчи бўлаётганди.

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA

Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rbinosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
Faks: 233-10-53,
233-64-85

E-mail:
huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxa

Tahririyatga kelg'an qo'lyozmeler taqriz qilinmaydi va egaligalar qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtasi nazaridan farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib boshisi fagat tahririyat ruxsat bilan amalga oshiriladi.

□ — tijorat materiali.

Nashr ko'shatkichi

231

«Барселона» – Испания чемпиони

"Барселона" клуби Испания чемпионатининг 37-турида "Атлетико" клуби меҳмони бўлди ва Месси томонидан киритилган ягона гол эвазига галабани тантана қилди. Мазкур учрашувада кўлга киритилган 3 очко каталонияликларга муддатидан аввал Испания чемпионигина тақдим этади.

Кўлчиликнинг ёдїда бўлса керак, ўтган мавсумда "Барселона" ўз уйида айнан "Атлетико"ни мағлуб эта олмай, чемпионликни мадридликларга топширганди. Бу сафар эса Луис Энрике шогирдлари айнан "Висенте Вальдерон"да чемпионликни нишонлаши. Шу тариҳа "Барселона" клуби 23-марта Испания чемпионати голиблигини кўлга киритди.

Игуайн Мадридга қайтиши мүмкин

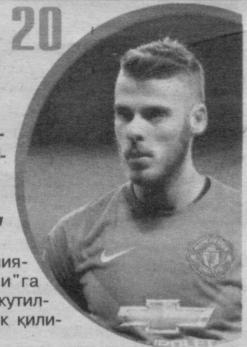

Мадриднинг "Реал" клубидан Италия чемпионатига йўл олган Гонсало Игуайн Мадридга қайтиши мүмкин. Бу сафар аргентиналик футбольчига Мадридинг "Атлетико" клуби томонидан қизиқиш билдирилмоқда.

Клуб бош мураббий Диего Симено Марко Манжуичга Франциянинг "Монако" жамоасидан билдирилётган кизиқиш туфайли хужум чизигини янада кучайтириши маъсад қилган кўринаиди.

Эслатиб ўтамиз, Игуайн жорий мавсумда "Наполи" клуби сафиди 55 та учрашувада иштирок этиб, 27 та гол вонга 10 та голли узатмагча муаллифлик килган.

Де Хеа учун 20 миллион

Мадриднинг "Реал" клуби раҳбарияти Англияning "Манчестер Юнайтед" жамоаси посбони Давид де Хеани кўлга киритиши борасиаги эдара курагатларни сусайтиргани, дея хабар бермоқни "Марса" нашри.

Манбада келтирилишича, испанияли дарвозабон "Киролик клуби"га ўтишга жуда яқин турибди. Факат куттилмаган ҳолатларгина бунга тўскинилни қилига мүмкин.

"Реал" клуби Де Хеа учун 20 миллион евро тўлашга тайёр. Англия клуби эса дарвозабоннинг нархини 50 миллион еврога баҳолагани билан, мадридликларнинг бунча пул тўламасликларини англаб турибди.

Интернет хабарлари асосида **Максудали КАМБАРОВ** тайёрлади

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ва Сурхондарё вилоят прокуратураси жамоалари ҳамда Фаҳрийларни ижтимоий кўллаб-куватлаш жамоатчиларни Маркази прокуратура фаҳрийси Аман ЛУХМАНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чукур ҳамдадрлик изҳор қиласди.

Самарқанд вилоят прокуратураси жамоаси вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори Азизбек Ваҳобовга отаси Абурадаш ВАХОБОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чукур ҳамдадрлик билдиради.

Gazeta O'zbekiston nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Buyurtma №-2955. 47 750 nusxada bosildi.

Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: G. ALIMOV

Sahifalovchi: S. BABAJANOV

Navbatchi: O. DEHQONOV

Bosmoxnaga topshirish vaqtiga: 22.00.

Topshirish: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
2009-yil 12-oktabrda
0188-raqam bilan
ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004